

"Azərbaycan neftin
30 dollar
qiymətinə
hazırlaşmalı" -
ekspert

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 18 iyun 2019-cu il Çərşənbə № 129 (7299) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Sensasion iddia: ABŞ İrani bombalamağa hazırlaşır

İran-Amerika münasibətləri sürətlə pisləşir, Vaşinqtonda mümkün savaş ssenariləri müzakirə olunur

yazısı səh.5-də

Fuad Abbasov həbsinin əsl səbəblərini açıqladı

yazısı səh.6-da

DTK arxivlərinin açılması təklifi yenidən gündəmdə

yazısı səh.4-də

Birinci vitse-prezidentin Elçibəyin xanımı ilə bağlı jestləri təqdir edilir

yazısı səh.6-da

İmamoğlu-Yıldırım debatına Bakıdan reaksiyalar

yazısı səh.3-də

Gürcüstanın siyasi sığınacaq vermədiyi Aftandil Məmmədovun dosyesi

yazısı səh.10-da

Həbsdə ölənlər Mursi şəhiddir, yoxsa qurban...

yazısı səh.11-də

Nazirlik "kombayn çatışmır" iddialarına cavab verdi

yazısı səh.13-də

Binəqədidə maşında öldürülən məşhur riyaziyyatçının oğludur - ilginç gəlişmə

yazısı səh.14-də

Ermənilərə Fransadan zərbə ardınca zərbə

yazısı səh.11-də

Bakı metrosunun rəhbərliyinə yeni ittihamlar

yazısı səh.14-də

İrəvanın son ümidi də basdırılır

BAKI, ANKARA VƏ TİFLİS MÜŞTƏRƏK MÖHTƏŞƏM PROJELƏR İÇİNDƏ

Türkiyə və Gürcüstan öz erməni vətəndaşlarına işğal altındakı Qarabağa getməyi yasaqladı; Ermənistanın və separatçı rejimlərin təcridi güclənir; İrəvan Rusiyaya "gövdə" göstərmək istədi - Kremlin cavabı nə olacaq?..

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Ağstafadakı dəhşətli intiqamın yeni təfərrüatları

Atasının və əmisinin öldürülməsinin qisasını alan Elnur Süleymanovun cinayət görüntüsü yayıldı; **kənd sakini**: "Hər kəsə belli idi ki, bu qətl törədiləcək və kimlərsə yenə öləcək..."

yazısı səh.7-də

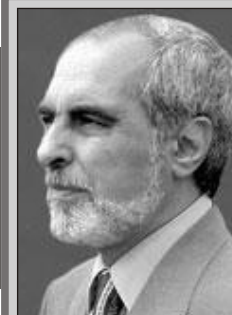
Müdafiə nazirindən işğalçı ölkəyə sərt xəbərdarlıqlar

yazısı səh.9-da

Platininin "qatarı dayandı" - Qəterin milyonları daha kimləri həbsə aparır...

yazısı səh.10-da

Elçibəyin gedışı - 26 il öncənin sirləri

yazısı səh.4-də

Azərbaycanlı turistlərin ən çox getdiyi xarici ölkələr - siyahı

Yay fəslə ilə əlaqədar insanlar istirahət üçün müxtəlif ölkələrə üz tutur. Azərbaycandan da mövsümü xaricdə keçirənlər az deyil. Bəs istirahət üçün hansı ölkələrə daha çox üstünlük verilir? Bu barədə Azərbaycan Turizm Assosiasiyası sədrinin müşaviri Müzəffər Ağakərimov modern.az-a danışdı.

"İstirahət üçün üz tutulan ölkələrin içərisində birinci yeri Türkiyə tutur. Bu ölkəyə yayda səfər edənlər əsasən Antalya, Quşadası, Ege adası, Aralıq dənizi sahillərinə üz tuturlar. Lakin Türkiyə ilə bərabər Avropanın bir sıra ölkələrinə - Almaniyaya, İtaliyaya, Fransaya da səyahət edənlər az deyil. Rusiya, Gürcüstan, Ukrayna (Ukraynanın müalicə-kurort şəhərləri), Birləşmiş Ərəb Əmirliyi (Dubay şəhəri) də azərbaycanlı turistlərin tez-tez mürciət etdiyi ərazilər sırasındadır".

M.Ağakərimov bildirir ki, bəzi insanlar yayda müalicə məqsədilə də məcburən xaricə üz tuturlar.

"Elə insanlar var ki, hər il məcburi şəkildə müalicə götürməlidir. Müalicə isə müxtəlif kurort şəhərlərində həyata keçirilir. Xüsusilə Rusiyada yerləşən Yessentuki müalicə-kurort şəhəri kimi azərbaycanlıların ən çox mürciət etdiyi məkanlar arasındadır. Çexiyanın daha çox müalicə-kurort şəhəri sayılan Karlovi Varı, Bolqarıstanın Qızıl Qum şəhərinə də bu səbəbdən səfər edənlər az deyil".

Avropa İttifaqı İranla nüvə razılaşmasının ləğv olunmasını istəmir

Avropa İttifaqı (Aİ) İranla bağlanmış beynəlxalq nüvə razılaşmasını hələ də ləğv olunmuş hesab etmir və bunun üçün tərəflərdən birinin sazişin şərtlərini pozmasına dair ekspertlərin rəyinin olmasını vacib hesab edir. Aİ bu məsələdə hansısa bəyanatlar deyil, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin (BAEA) müfəttişlərinin yoxlama hesabatları əsasında hərəkət edəcək.

Bunu Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Federika Moqerini Lüksemburqda keçirilən Aİ XİN rəhbərlərinin toplantısından sonra bildirib. O qeyd edib ki, BAEA indiyədək öz hesabatlarında İranın bağlanmış beynəlxalq sazişə sadıqlığını təsdiqləyib.

AzerTAC xatırladır ki, İran iyunun 27-dək aşağı dərəcəli zənginləşdirilmiş uranın sazişdə icazə verilən həddini keçməyini elan edib. Bundan başqa, uranın zənginləşdirilmə həddinin də artırılacağına dair məlumatlar yayılıb (sazişdə icazə verilən hədd 3,67 faizdir). İran tərəfi bu addımın sazişin şərtlərinə əməl edildiyi və öz nüvə proqramını bu sazişə uyğun şəkildə davam etdirəcəyi təqdirdə bu ölkənin beynəlxalq iqtisadi təcridə xilas olacağına dair vədlərlə əsaslandırır. Belə vədlər verilsə də ABŞ beynəlxalq sazişdən birtərəfli qaydada çıxıb və İrana qarşı iqtisadi sanksiyaları gücləndirib. Buna görə də İran sazişin şərtlərinə daha riayət olunmadığı qənaətinə gəlir.

İranla iqtisadi əlaqələrin güclənməsində maraqlı olan Aİ ölkələri isə bu əsaslandırmanı qəbul etmək istəmirlər. Aİ ölkələri sazişin qüvvədə qalması və Avropa şirkətlərinin İrana işğuzar əlaqələrinin bundan sonra da davam etdirilməsində maraqlıdırlar.

Qeyd edilməlidir ki, BAEA-nın İranın nüvə proqramına dair növbəti hesabatı avqust ayının sonu və ya sentyabr ayının əvvəli üçün gözlənilir. Fars körfəzində hazırkı gərginliklə yanaşı, bu hesabat da İrana bağlı münasibətlərin gələcək taleyinə öz təsirini göstərə bilər.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Elçibəyin ailəsi yenə pensiya ala biləcəkmə?

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycanın eks-prezidenti Əbülfəz Elçibəyin həyat yoldaşı Həlimə Əliyeva Türkiyədə vəfat edib. Azərbaycan Xalq Cəbhəsinin lideri və Azərbaycan Respublikasının ikinci prezidenti (1992-1993) olan Əbülfəz Elçibəyin xanımı iyunun 15-də doğulduğu Kələki kəndində dəfn edilib. Qeyd edək ki, eks-prezident Əbülfəz Elçibəy 22 avqust 2000-ci ildə - 62 yaşında Türkiyənin Ankara şəhərində dünyasını dəyişdikdən sonra onun pensiyasını həyat yoldaşı Həlimə xanım alırdı.

Qeyd edək ki, Əbülfəz Elçibəylə Həlimə Əliyevanın Örtürqut və Çilənay adlı iki övladı var. Bəs görəsən, Həlimə xanımın vəfatından sonra ailənin aldığı pensiya kəsilməyəcəkmi, yoxsa övladlarının bunu almaq hüququ var?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov bildirdi ki, bu məsələ Azərbaycanın keçmiş prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı haqqında konstitusiyaya qanunu ilə tənzimlənir: "Həmin qanuna görə, vəfat etmiş prezidentin yalnız həyat yoldaşına və öhdəsində olan ailə üzvlərinə mü-

avinət ödənilir. Əgər konkret olaraq mərhum sabiq prezident Əbülfəz Elçibəyin ailəsi ilə bağlı məsələyə toxunsaq, onun həyat yoldaşına verilir. Həyat yoldaşı olmadıqda isə öhdəsində olan 18 yaşına çatmamış uşaqlara verilməlidir. Burada söhbət prezidentə ödənilən pensiyanın 50 faizi və təmsilçilik xərclərindən gedir. Həlimə xanımın vəfatı ilə bağlı mən də Əbülfəz Elçibəyin ailəsinə başsağlığı verirəm. Əbülfəz Elçibəyin 18 yaşına çatmamış övladı olmadığı üçün Həlimə xanımın vəfatından sonra ailəyə verilən müavinət artıq dayandırılır".

Pensiyaya gəlincə isə hüquqşünas bildirdi ki, onu sabiq prezidentlər sağlığında özləri alırlar, rəhmətə

Qayıdışlar
"Yeni Müsavat"

Bakıda qadını şəkilləri ilə şantaj edən kişi tutuldu

İyunun 16-da Qaradağ RPI-yə ərizə ilə müraciət edən Bakı şəhər sakini olan qadın 2015-ci ildən cari il iyun ayının 16-dək olan müddətdə paytaxt sakini olan tanışının onun fotoşəkillərini sosial şəbəkədə yayacağı ilə hədələyib 4000 manat pulunu almasını bildirib.

Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində hədə-qorxu ilə tələb etməkdə şübhəli bilinən M.Həmidov polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılmışdır.

Qaradağ RPI-də araşdırma aparılır.

Fədayə Laçının məhkəməsi yenə təxirə düşdü

Bakı Apelyasiya Məhkəməsində məhbusların nəzarət altından qaçmasında təqsirləndirilən 5 il azadlıqdan məhrum edilən müğənni Fədayə Laçın və onunla birlikdə təqsirləndirilən 12 nəfərin Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmündən verdikləri apelyasiya şikayəti üzrə növbəti məhkəmə prosesi yenidən təxirə salınıb.

F.Laçının vəkili Nürəngiz Qarayeva "Trend"ə bildirib ki, təqsirləndirilən şəxslər prosese gətirilməyib. Bu səbəblə də hakim məhkəmə iclasını təxirə salıb.

Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə Fədayə Laçın 5 il, Ceyhun Səmədov 9 il, Fuad Hacıyev 8 il 6 ay, Tural Poladxanov 8 il 6, Bəhrüz Abdullayev 9 il, Əli Ağami 20 il, Günay Atakışiyeva 6 il, Aqil Nəcəfov 9 il, İsrail Soltanov 7 il, Məhəmməd Hacıyev 7 il, Tərlan Zeynalov 7 il, Şahmar Əzizadə 7 il, Anar Əsgərov isə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər.

Hökmədən narazı qalan təqsirləndirilən şəxslər Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə şikayət vermişdilər.

Xatırladaq ki, ötən il oktyabrın 23-də Bakıda məhbusların qaçması faktı ilə bağlı Baş Prokurorluğun Ağır Cinayətlərə Dair İşlər üzrə İstintaq İdarəsində başlanan cinayət işi üzrə Fədayə Məmmədova (Fədayə Laçın) təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq Nəsimi Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Avropa Birliyi Kiprə görə Türkiyə ilə danışıqları dondura bilər

Avropa Birliyi Cənubi Kiprlə həmrəylik əlaməti olaraq Türkiyə ilə danışıqları dondura bilər. Modern.az Türkiyə KİV-nə istinadən xəbər verir ki, buna səbəb Adanın mübahisəli hissəsində tapılan qaz yatağının Türkiyə tərəfindən hasil olunmasına cəhdlərin olmasıdır.

Yunan Kiprinin rəsmiləri Ankaradan şikayət edərək Avropa Birliyindən gömrük sazişi ilə bağlı aparılan danışıqları dondurmağı tələb ediblər.

"Qarabağ"ın ÇL-dəki rəqibi "Partizani" klubu oldu

UEFA

Çempionlar Liqasında 1-ci təsnifat mərhələsinin püşkü atılıb.

Qol.az xəbər verir ki, İveçrənin Nyon şəhərində keçirilən mərasimdə ölkəmizi qitənin ən nüfuzlu klub turnirində təmsil edən "Qarabağ"ın da rəqibi müəyyənləşib. Reytinginə görə səpələnməmiş sırasında yer almış Ağdam təmsilçisi ilk raundda Albaniyanın "Partizani" klubu qarşılaşacaq. İlk oyun səfərdə olacaq.

"Qarabağ" ötən mövsüm ÇL-in 2-ci təsnifat mərhələsində də Albaniya təmsilçisi ilə üz-üzə gəlmişdi. Həmin vaxt ağdamlıların rəqibi "Kukes" klubu olmuşdu. Səfərdəki ilk oyun qolsuz başa çatmışdı. Bakıda rəqibini 3:0 hesabı ilə məğlub edən "Qarabağ" 3-cü mərhələyə adlanmışdı.

Qeyd edək ki, ÇL-in 1-ci təsnifat mərhələsinin ilk oyunları 9-10, cavab oyunları isə 16-17 iyul tarixlərində keçiriləcək.

Bakıda 9 nəfəri gün vurub

İyunun 1-dən indiyədək günvurma diaqnozu ilə təcili tibbi yardıma 9 müraciət daxil olub.

Bu barədə virtualaz.org-a Bakı Şəhər Təcili və Təxirəsəlinməz Tibbi Yardım Stansiyasının baş həkimi Rauf Nağıyev məlumat verib. Baş həkim bildirib ki, 1 nəfərə yerində yardım göstərilib, 8 nəfər isə xəstəxanaya yerləşdirilib, onlardan 2-si azyaşlıdır.

Günvurma zamanı başağrısı, ürəkbulanma baş verir. Nağıyev deyir ki, sonradan yaranan fəsadların qarşısını almaq üçün mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır. Çünki başağrısı, halsızlıq, ətraf mühitə reaksiyanın zəifləməsi, ürəkbulanma ola və bu, son nəticədə ağır fəsadlarla nəticələnə bilər. Azyaşlılar, qocalar, xəstələr həssas qruplardır, onların vəziyyəti daha tez pisləşə bilər.

Günvurma zamanı zərərçəkəni kölgəyə aparmaq, soyuq su vermək, üzünü və sinəsini soyuq su ilə silmək, başına, boynunun yan tərəflərinə, qoltuqaltına (iri damarlar keçən yerlərə) buz və ya bu mümkün olmadıqda soyuq su ilə kompres qoymaq tövsiyə edilir. Bundan sonra mütləq həkimə müraciət etmək lazımdır.

Qeyd edək ki, isti havalarda saat 11.00-dan 17.00-dək açıq gün şüaları altına çıxmaq məsləhət görülür. Açıq rəngli və təbii materialdan biçilmiş geyimlərdən istifadə edilməsi, çox su içməsi, həmçinin aşağı kalorili, əsasən tərəvəzi bol olan yeməklərə üstünlük verilməsi tövsiyə olunur.

“Qara qızıl”ın qiyməti ilə bağlı dünya birjalarından gələn xəbərlər iqtisadiyyatı neftdən asılı olan dövlətləri yenidən narahat etməyə başlayıb. Belə ki, dünya birjalarında neftin qiyməti yenidən ucuzlaşır. “Brent” markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,27 dollar geriləyərək 60,67 dollar, VTI markalı neftin bir barelinin qiyməti isə 0,20 dollar ucuzlaşaraq 51,73 dollar təşkil edib.

Azərbaycanın dünya bazarına çıxararaq satdığı “Azeri LT CIF” markalı xam neftin qiyməti 0,86 ABŞ dolları və yaxud 1,34 faiz ucuzlaşdı. “Azeri Light” markalı neftin bir barelinin qiyməti 63,35 dollar təşkil edib. İqtisadiyyatı neftdən asılı olan ölkələrdən biri kimi Azərbaycan da neftin ucuzlaşan qiymətlərindən narahatlıq keçirməkdədir. Çünki cari ilin dövlət büdcəsi neftin 60 dollarlıq qiyməti üzərindən proqnozlaşdırılıb. Ekspertlər bu rəqəmi öncədən riskli hesab edirdilər. Artıq dünya bazarında neftin qiyməti bu kritik rəqəmə yaxınlaşmaqdadır. Bəs görsən, ucuzlaşma davam edərsə, Azərbaycanın durumu necə olacaq?

“Yeni Müsavat”ın sualını cavablandıraraq iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli dedi ki, son iki ildə neft bazarındaki qiymətlərin müəyyənləşməsinə iqtisadi amillər deyil, siyasi proseslər daha çox təsir göstərir: “OPEK 2017-ci ildə Rusiya ilə birgə hasilatın azaldılması ilə bağlı qərar qəbul etdi. İlk olaraq hasilatın 1,4 milyon barel azaldılmasına qərar verildi, sonra bunu 1,8 milyon barel qədər artırılmasına qərar verdilər. Bu da neft bazarında sabitliyin yaranmasına və qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb oldu. Ötən il biz neftin 86.5 dollara qədər bahalaşmasını gördük. Ancaq son vaxtlar baş verənlər onu de-

məyə əsas verir ki, OPEK və Rusiyanın hasilatın azaldılması yolu ilə qiyməti dikte etmək planı artıq getdikcə daha zəif təsir edir. Çünki digər ölkələr, xüsusən də ən böyük neft ha-

zarlıq qiymətinə hazırlamaq üçün planlar düşünürlər: “Heç təsadüfi deyil ki, Rusiyanın Mərkəzi Bankı və İqtisadiyyat Nazirliyi birgə komissiya yaradıb, neftin qiymətinin

na toxunan iqtisadçı bildirdi ki, artıq qiymətlər kritik həddə yaxınlaşır: “Azərbaycanın da əsas gəlir mənbəyi neftdir və qara qızıldan asılılığımız çox yüksək səviyyədedir.

basqılar arta bilər. Bu o zaman baş verə bilər ki, qiymətlər 55 dollar və ondan da aşağı düşsün və bir müddət qalsın. Bu zaman ölkə iqtisadiyyatında ciddi dalğalanmaların

“Azərbaycan neftin 30 dollar

qiymətinə hazırlaşmalı” - ekspert

Natiq Cəfərli: “Nəticə etibarilə manata basqılar arta bilər”

silatçısı olan ABŞ və Kanada hasilatın azaldılmasından faydalanmağa başlayıb. 2016-cı ildə OPEK və Rusiya bu barədə danışıqlara başlayanda, 2017-ci ilin əvvəlində bu barədə müqavilə imzalayanda Amerikada gündəlik neft hasilatı 8,5 milyon barel idi. Bu gün isə ABŞ-in gündəlik hasilatı 12,5 milyon bareldir. Yeni Amerika dünyada ən çox neft hasil edən ölkəyə çevrildi. Dövləti ilə həm Rusiyayı, həm də Səudiyyə Ərəbistanını keçdi”.

N.Cəfərli onu da vurğuladı ki, artıq bəzi dövlətlər iqtisadiyyatlarını neftin 30 dol-

30 dollara düşəcəyi halda Rusiya iqtisadiyyatının buna necə dözücəyi ilə bağlı ssenari hazırlayırlar. Yeni artıq gözləntilər də formalaşdı ki, neftin qiymətində ciddi endirimlər ola bilər. Bunun baş verməsi çox böyük ehtimaldır. Buna əks təsir edən yeganə amil yeni hərbi münaqişələr, geosiyasi gərginlik ocaqları ola bilər. Əgər belə hallar baş versə, o zaman neftin qiymətində artım ola bilər. Hamı andə Səudiyyə Ərəbistanını keçdi”.

Neftin ucuzlaşacağı təqdirdə Azərbaycanın durumu-

Azərbaycan dünyada neftdən ən çox asılı olan ilk 3 ölkədən biridir. İxracatımızın 91,5 faizini neft, neft məhsulları və təbii qaz təşkil edir. Belə olan halda, dövlət büdcəmizdə neftin qiymətinin 60 dollar götürülməsi çox kritik rəqəmdir. Hələlik, neftin qiyməti 60 dollardan az da olsa yuxarıdır. 60 dollardan aşağı düşdükcə, uzun zaman qiymətlər bu həddə qaldıqca Azərbaycan iqtisadiyyatına təsirləri getdikcə artacaq, ixracatın pul ifadəsində azalması, tədiyyə balansında mənfəət saldonun yaranması müşahidə oluna bilər. Nəticə etibarilə manata

olması gözləniləndir. Ancaq indiki halda hələ ki 60 dollar civarındadır. 58-59 dollarlıq qiymət belə kəskin təsir etməyəcək. Azərbaycanın gündəlik neft ixracatı təqribən 550 min bareldir. Neftin hər 1 dollarlıq ucuzlaşması 550 min dollar itki deməkdir. Aylıq 16-17 milyon dollar vəsait edir. İllik isə 200 milyon dollar azalma baş verir. Neftin orta hesabla illik 10 dollarlıq ucuzlaşması gəlirlərimizin 2 milyard dollar azalması deməkdir ki, bu da kifayət qədər böyük rəqəmdir”.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
Yeni Müsavat

İmamoğlu-Yıldırım debatına

Bakıdan reaksiyalar

Tural Abbaslı: “Debat 0.5 xalla İmamoğlunun xeyrinə oldu”

Əli Əliyev: “İmamoğlu daha dinamik və çevik göründü”

Elşən Mustafayev: “Debatın seçkilərə təsiri olacaq”

İyunun 23-də Türkiyədə İstanbul uğrunda mübarizə başa çatacaq. Seçki ətrafında hazırda gedən əsas müzakirələr bələdiyyə başqanlıqı uğrunda yarışacaq hakim AK Partinin namizədi Binəli Yıldırım və ana müxalifət CHP-nin namizədi Əkrəm İmamoğlu arasında iyunun 16-da baş tutan canlı debatla bağlıdır.

Bu debatda tərəflərdən hansının qalib gəldiyi yönündə səslənən fikirlər fərqlidir. Debatın gözlənilməyən sönük keçdiyi yönündə mövqelər də var. **AĞ Partiya başkanı Tural Abbaslı debatda cüzi üstünlüklə Ə.İmamoğlunun qalib gəldiyini düşünür:** “Debatı diqqətlə izlədim. Deməzdim ki, namizətlərdən biri tərəfindən açıq üstünlük oldu. Həm tərəflər, həm

də moderator çox ehtiyatlı idi. İlk anlardan həyəcan sezilirdi. Üstünlük əldə etməkdən daha çox hər iki debat iştirakçısı səhv etməməyə çalışırdı. Rəqib seçicilərindən öz tərəfinə çəkmək üzərində çıxışlar qurulmuşdu. Ona görə də gözlənilməyən daha soyuq, quru və maraqsız debat oldu. Sona yaxın bir az aktivlik müşahidə edildi. Ümumən orada üstünlüyü kiməsə

verməzdim. Təbii ki, ritorikası, gəncliyi, enerjisi nisbətən Əkrəm İmamoğlunda üstün görünürdü. Lakin bu, onun arqumentlərinin üstün olduğunu göstərmir. Arqumentlər və faktlar Binəli Yıldırımda daha üstün idi. Belə demək mümkündür ki, bu debat 0.5 xalla, yeni 10 və ya 10 yarım üstünlüklə bəlkə də İmamoğlunun xeyrinə oldu. Bu da daha çox onun aktivliyindən irəli gəldi. Amma ümumi prosesləri AKP və CHP aspektindən dəyərləndirsək, hakim partiya udmuş sayılır. Çünki insanlarda bir gözlənti var idi ki, İmamoğlu böyük üs-

tünlüklə rəqibinə qalib gələcək, onu debatda məğlub edəcək. Amma İmamoğlu gözləntilərin çox altında performans sərgilədi. Bu da ona qarşı ümidlərin böyük olmasından irəli gəlirdi. İstənilən halda o, cüzi üstünlüklə öne çıxdı, amma partiyaların rəqabətində AKP uddu”.

VİP sədri Əli Əliyev: “Debatı əsasən izlədim. Azərbaycan reallığından baxdıqda siyasi ənənə diqqət çəkir. Cəmiyyət siyasi rəqabətə köklənib. Ən müəkkəb vəziyyətdə belə oponentlər dövlət çıxarlarını yüksəkde tuturlar. Kimin nə deməsindən asılı olmayaraq, Türkiyə siyasi sistemi gelişmiş, oturmuş bir mühitdir. Dövlət belə möhkəm bünövrə üzərində bərqərarlıdır. Heç bir tərəf müstəsnalıq iddiasında deyil. Bizimlə müqayisədə xeyli söyləmədiyim üstünlükləri də gördüm. Namizədlərə gəldikdə, İmamoğlu daha dinamik və çevik göründü. Hərçənd dünya paytaxtı İstanbulun AKP-də qalması tərəfdarıyam”.

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr üzrə katibi, politoloq Elşən Mustafayev debatda namizədlərin yenilikləri diqqətə çatdırdı: “Bunu əslində debat kimi dəyərləndirməzdim. Çünki debatın keçirilməsi şərtləri, qaydaları hər iki namizədin bir növ əl-qolunu bağlamışdı. İlk razılışmalara görə,

polemikaya imkan verilmirdi, moderator yalnız 1 dəfə tərəflərə bir-birinə sual verməyə imkan yaratdı və s. Ən əsası isə moderator İsmayıl Küçükqayanın öncədən hazırladığı suallar namizədlərin hər ikisinə elə də çətinlik yaratmırdı. Bütün bunlara rəğmən debatda üstünlük açıq-aydın İmamoğlunun tərəfində idi. Bunu da təbii qarşılayıram. Çünki verilən vədlər, edilən təqdimlər müxalifət olaraq İmamoğlunun dilindən daha səmimi qəbul olunurdu. 17 il İstanbul bələdiyyəsini idarə etmiş AKP-nin namizətinin vədləri isə qeyri-səmimi görünürdü. Yeni 17 il ərzində həll etmədiyini problemləri həll edəcəyi haqda vəd verəndə onun insanlar tərəfindən necə qarşılanacağını düşünmək çətin deyil. Ümumilikdə isə hesab edərdim ki, namizədlər yeni bir şey demədilər. Çox yaxşı olardı ki, bu debat namizədlərin bir-birilərinə sualları, polemikalar çərçivəsində olardı. Amma bildiyim qədər bu şəkildə olmasını AKP istəməyib. Bunlara rəğmən, İmamoğlu da-

ha inamlı, qələbəyə hazır görünürdü. Debatın olacağı ilə bağlı öncədən geniş anonsların olması və cəmiyyətin böyük maraq sərgiləməsi debat günü ona baxan insanların sayının çox olmasına gətirib çıxartdı. Bu səbəbdən səslənən fikirlər son 1 ayda olanların təkrarı olsa da, geniş auditoriyanı əks etdirdiyindən çoxsaylı insan bu fikirləri eyni anda ilk dəfə idi ki, eşidirdi və müqayisə imkanları var idi. Ona görə də debatın seçkilərə təsiri olacaq. Nəticə olaraq deyərdim ki, Suriya qaçqınları ilə bağlı yumşaq mövqeyi istisna olmaqla, İmamoğlunun performansı göz önündə idi. Niyə Suriya məsələsi dedim? Çünki İstanbulda insanların böyük əksəriyyəti şəhərdə olan suriyalı qaçqınlarından, onların davranışlarından çox narazıdır və onlar haqqında radikal qərarlar verilməsini istəyirlər. Qalan bütün məsələlərdə öncədən proqnozlaşdırıldığı kimi, İmamoğlu Yıldırımdan öndə oldu”.

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

İyunun 17-də mərhum prezident Əbülfəz Elçibəyin Bakını tərk edib doğulduğu Ordubadın Kələki kəndinə getməsinin 26-cı ildən tam oldu. Hər ilin bu günlərində sabiq dövlət başçısının nə üçün belə qərar verməsi, qəfil paytaxtı tərk etməsi ilə əlaqədar ən müxtəlif fikirlər səslənir, faktlar ortaya çıxır, ziddiyətli məqamlar dartsılır.

Ümumilikdə götürdükdə, iyun ayı Elçibəy iqtidarının ən çox müzakirə olunduğu aydır. Məhz 1993-cü ilin bu ayının 4-də Gəncədə Azərbaycan ordusunun keçmiş korpus komandiri Surət Hüseynovun başçılıq etdiyi hərbi qüvvələrin qiyam qaldırmasının sonluğu AXC iqtidarının süqutu ilə nəticələnib. Bu da haqlı olaraq, hər ilin bu ayını zəngin edir.

Elçibəy iqtidarı dövründə ona qarşı ölkənin ana müxalifəti sayılan Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasına rəhbərlik edən Etibar Məmmədov həmin dövrdəki hadisələrlə bağlı moderator.az-a müsahibə verib.

Həmin müsahibədən sitat: "O dövrdə mənə müxtəlif təkliflər edilib. Elçibəy Kələkiyə getməmişdən öncə baş nazir vəzifəsi təklif etmişdi. Hətta axırın-cı gün, yeni iyunun 17-də gündüz müəyyən şərtlər irəli sürmüşdüm, onlar da razılışmışdı və hökumət başında durmağa razılıq vermişdim. Lakin həmin gecə Elçibəy çıxıb getdi və bununla da məsələlər dəyişdi".

Jurnalistin "baş nazir vəzifəsi Elçibəy özü şəxsən təklif etdi sizə" sualına AMİP lideri belə cavab verib: "Bəli. Heydər Əliyevlə birlikdə söhbət zamanı. Əvvəlcə iyunun 15-də, sonra 16-da təklif edilib. İyunun 17-də günorta saatlarında isə dediyim kimi, Elçibəylə təkbə-tək görüşəndə o, baş nazir olmağım barədə təklifi verib və hətta deyib ki, bu haqda ferman da hazırdır. Axşam da yenidən görüşüb razılığa gəlmişik..."

Ə.Elçibəy hökumətində AXC Ali Məclisinin sədri və prezidentin müşaviri olan, Aydınlar Partiyasının rəhbəri Qulamhüseyn Əlibəyli "Yeni Mü-

Elçibəyin gedişi - 26 il öncənin sirləri

Etibar Məmmədov: "Elçibəy çıxıb getdi və bununla da məsələlər dəyişdi"
Qulamhüseyn Əlibəyli: "Qiyamı elə hərbi yolla da yatırımaq lazım idi"

Etibar Məmmədov

savata" açıqlamasında bir sıra məqamların üstünü açdı: "Hesab edirəm ki, bununla bağlı gizli bir nəşə qeyri-adi heç nə qalmayıb. Bu barədə kifayət qədər yazılıb, deyilib. 1993-cü il iyunun 17-si gecəsi Elçibəyin yanında Rəyasət Heyətinin toplantısı keçirildi. Müəyyən məsələləri planlaşdırdıq, razılığa gəldik. Gecə saatlarında da-

ğılıdıq. Səhəri gün prezidentin müşaviri kimi işə gedərkən məlum oldu ki, Əbülfəz Elçibəy Bakını tərk edib. Xatırladığım əsasən bunlardır. Hər halda, onun məlumatları bizdən çox idi. O, bir neçə mənbədən məlumatlar alırdı. Düşünürəm ki, o vaxt qeyri-adi nəşə baş verməyəcəkdi. Sadəcə olaraq, Elçibəy baş verən hadisələrin sə-

bəblərini açıqlamadı. Müəyyən versiyalar irəli sürülür və bunların içərisində doğru da, yanlış da ola bilər. Hər halda, daha təhlükəli hadisələr baş verə bilərdi ki, bu səbəbdən Əbülfəz Elçibəy Bakını tərk etməyə məcbur oldu. Açıqı, etiraf edirəm ki, 4 iyun qiyamı baş verəndə sonluğun hakimiyyətin devrilməsi ilə nəticələnməyini düşünmürdük. Şəxsən mən hesab edirəm ki, qiyam baş verib və həmin qiyamı yatırımalı olan

mişdi. Hakimiyyətin yeganə günahı o oldu ki, həmin hərbi hissəni tərk-silah edə bilmədi. İqtidar hərbi hissələrə fəaliyyətlərini Qarabağ istiqamətində davam etdirmək əmri verdi. Digər tərəfdən, Gəncədən Bakıya doğru yerləşən silahlı qüvvələrə, polislərə və digər güc orqanlarına qeyri-qanuni hərbi hissənin qarşısını kəsmək, onları atəşə tutmaq göstərişi verilmədi".

Q.Əlibəyli bu çevrilişdə

vun yaxın məsləhətçilərindən Aypara Əliyev sosial demokratlardan, Şadman Hüseynov AMİP-dən, Nemət Pənahlı və digərləri var idi. O dövrdə Yeni Azərbaycan Partiyasının o qədər də nüfuzu böyük deyildi. Üzdə olanlar əslində bunlar idi. Amma hesab etmirəm ki, bu şəxslər çevrilişdə əsas rol oynadılar. Yəni də dediyim kimi, əsas Rusiya faktoru idi. İstənilən halda hərbi qiyam baş verməmişdi və bu qiyamı elə hərbi

Qulamhüseyn Əlibəyli

yolla da yatırımaq lazım idi. Gəncədən Bakıya hücum edən hərbi hissələri tərk-silah etmək mümkün idi. Həmin dövrdə Qarabağ istiqamətindən başqa digər yerlərdə döyüşlərin hərəkətiyinə dayanandırılması haqqında Ali Baş Komandanın əmri var idi. Bu o demək idi ki, Azərbaycan hakimiyyəti torpaqların müdafiəsini özünün müdafiəsindən daha üstün tutdu. Elçibəy hakimiyyətdən gəldəndən sonra hələ səlahiyyət müddətinin bitməsinə 4 il qalırdı ki, bu da kifayət qədər uzun zaman idi. Bu müddət ərzində hesab edirdik ki, Elçibəy qayıdıb funksiyalarını yerinə yetirməlidir və yetirəcək. Cəbhəçilər olaraq çox ümidli idik. Təəssüflər olsun ki, bunların heç biri olmadı".

Q Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

DTK arxivlərinin açılması təklifi yenidən gündəmdə

Ekspert: "SSRİ DTK-nın agentura arxivi Moskvadadır"

Vaxtilə ölkəmizin tərkibində olduğu Azərbaycan SSRİ-nin Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin (DTK) arxiv sənədlərinin açılmasının vacib olması barədə fikirlər yenidən səslənir. Eyni zamanda müstəqil olduğumuz 28 ilə yaxın zaman kəsimində DTK arxivlərinin hələ gizli saxlanılması suallar doğurur.

Çoxları düşünür ki, "KQB agentləri" açıqlanarsa, ölkə daxilində ciddi qarşıdurmalar yaranar. Təhlükəsizlik ekspertlərinin əksəriyyəti bu sənədlərin açılmasının əleyhinə olsa da, bunun əksini düşünenlər də var. Yaranan müzakirələrin fonunda əsas diqqətçəkən məqamlardan biri də müstəqillik illəri ərzində Azərbaycana rəhbərlik etmiş üç müxtəlif iqtidarın heç birinin DTK-nın arxiv sənədlərinin üzə çıxarılmasına maraq göstərməməsidir. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra zaman-zaman "KQB" arxivlərinin açılmasının vacibliyi məsələsi qaldırılıb. Lakin bu günədək arxivlər açılmayıb. Bəs aradan 30 ilə yaxın

keçdiyi üçün artıq buna ehtiyac varmı. Arxivlər açıqlarsa, nələ baş verər?

Siyasi ekspert Nəzakət Məmmədova "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, DTK arxivlərinin açılması milli maraqlara zidd olmaz: "Əvvəllər mən arxivlərin açılmasının tərəfdarı deyildim. Lakin son zamanlar bezi qarşılıqlı ittihamlar baş verən kimi təərəflər ya bir-birini agent olmaqda ittiham edir, yaxud da onu agentlikdə ittiham edən tərəfi DTK ilə hədələyir. Bütün bunların qarşısını almaq üçün arxivlər tam, yaxud qismən açıla bilər. Məsələn, Baltıqyanı ölkələrdə, yaxud bezi Mərkəzi-Şərqi Avropa ölkələrində xüsusi xidmət orqanlarının arxivləri açıldı. Fəla-

kət baş vermədi, əksinə, cəmiyyət kimin kim olduğunu bildi. Əks halda, kimə rəqiblərinə qarşı kompromat davasında bu amildən hər zaman istifadə ediləcək və bu, qaranlıq quyuya daş atmaq kimi bir şey olacaq. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən, əhalinin verdiyi vergilər sayəsində maaş alan heç

bir qurumun xalqdan gizlin işi olmamalıdır.

Amerikada, Türkiyədə və başqa demokratik ölkələrdə xüsusi xidmət orqanlarının fəaliyyəti şəffaf və xalqa açıqdır. Belə olan halda Azərbaycanda DTK-nın fəaliyyəti ətrafında müəmmal sirr pərdəsinin yaradılması mənasız işdir".

Ekspert hesab edir ki, DTK-nın arxivlərinin açılması bütün həqiqətlərin üzə çıxması demək deyil. Çünki SSRİ DTK-nın agentura arxivi Moskvadadır: "Hətta kimə DTK agent olubsa, ola bilər ki, onun adı Moskvadakı arxivdə saxlanılır. Ona görə də buradakı arxivlərin açılması belə, həqiqəti tam aşkara çıxarmayacaq. Rusiya isə təbii ki, öz agenturasını bizə heç bir zaman açıqlamayacaq. Sadəcə, bəzilərinin şübhəli davranışları onları ələ verə bilər. Amma kiminsə dəlil-sübutla, faktla agent olmasını heç zaman sübut etmək mümkün olmayacaq.

Bir zamanlar Türkiyədə MİT haqda nəinki kino çəkmək, kitab yazmaq, hətta televiziya da onun haqda danışmaq qadağan idi. İnsanlar onun binasını belə tanımırdılar. Lakin 2000-ci illərin ortalarından etibarən Avropa Birliyi Türkiyədən dövlət orqanlarının fəaliyyətini

şəffəfləşdirməyi tələb etdi və MİT cəmiyyətə açıldı. Təcrübə göstərdi ki, bir məsələ ətrafında qadağa, sirr pərdəsi qaldıqca insanlarda qorxu yaranır. Bu isə heç də yaxşı hal deyil".

Bezi ekspertlər isə hesab edir ki, əgər DTK arxivləri açılarsa, bu, ilk növbədə cəmiyyət üçün öz tarixini bilmək olacaq. Nəyin nə zaman baş verdiyində, bezi şəxslərin bu gün ideoloq kimi görünməsinə, yaxud ideal kimi təqdim olunmasında əks faktlar meydana çıxacaq. İndiyə qədər gördüyümüz çox yaxşılar pis və ya əksinə, günahlandırdığımız yaxşı ola bilər. Sovetin dövründə elə məsələlərə imkan verilib ki, cəmiyyət bilsə, şoka düşər, təəccüb içərisində olarlar.

Ukraynada DTK sənədlərini qismən açdılar. Hətta o dərəcədə oldu ki, bezi insanların qohum-əqrəbələrinə kimlərsə satqınlıq edibse, kimisə satıbsa, məlumat verildi. Bizdə isə bunlar yoxdur. Azərbaycan tarixində nələrin baş verdiyini təkcə tarixçilər deyil, cəmiyyətin özü də bilməlidir.

Q Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

ABŞ İranın nüvə obyektlərinə taktiki hava zərbələri hazırlayıb. Bu barədə İsrailin "Maariv" qəzetinə BMT-nin adı açıqlanmayan mənbələri məlumat verib. Məlumatla görə, Ağ Evin yüksək rütbəli komandirləri, Müdafiə Nazirliyi təmsilçiləri və prezident Trampın müşavirləri arasında bir neçə gündür İran mövzusunda müzakirələr davam edir.

Yazıda qeyd olunur ki, ABŞ ötən həftə Oman körfəzində neft tankerlərinə hücumla görə İranı ittiham edir.

Sensasion iddia: ABŞ İranı bombalamağa hazırlaşır

İran-Amerika münasibətləri sürətlə pisləşir, Vaşinqtonda mümkün savaşa ssenariləri müzakirə olunur

Buna cavab olaraq Vaşinqton İrana hərbi əməliyyat düşünür. Plana əsasən, ABŞ hərbi qüvvələri İranın nüvə fəaliyyətləri ilə əlaqədar olan bir neçə mərkəzə bombalanacaq. Qərb diplomatlarından biri isə deyib ki, "böyük bombardman" olacaq, ancaq zərbələr müəyyən hədəflərə qarşı həyata keçiriləcək.

Mətbuat onu da yazıb ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp İrana zərbələr mövzusunda o qədər də könüllü deyil. Lakin artıq səbri tükənib və İran mövzusunda dövlət katibi və İranın vurulmasının alovlu tərəfdarı olan Mayk Pompeoya həvalə edəcək.

Qeyd edək ki, bir qədər əvvəl Tramp yazıb ki, şəxsən o, İranla yeni anlaşma üçün tez olduğunu hiss edir. Prezidentin fikrincə, nə İran, nə də ABŞ tərəfi buna hazır deyil. ABŞ prezidentinin İranla bağlı mövqeyi ötən həftə Yaponiya baş nazirinin Tehran səfəri və ondan sonra baş verənlər olub. Xatırladaq ki, baş nazir Şinzo Abe Tehrana səfər edərək İran-ABŞ danışıqlarını yenidən bərpa etmək təklifi ilə çıxış edib. Ancaq İran rəhbərliyi bu təklifi rədd edib. İran islam inqilabının lideri Ayətullah Əli Xameneyi bildirib ki, ABŞ-la yenidən danışıqlar başlamağa lüzum görmür.

Bu görüşdən saatlar sonra isə Oman körfəzində

Yaponiyaya neft daşıyan tankerlər Tayvan və Norveçə məxsus olub. Tankerlərdən biri batıb. Ümumilikdə hər iki tankerdə olan 44 heyət üzvü isə İran gəmiləri tərəfindən xilas edilib. Bu hadisədən dərhal sonra ABŞ, ardınca isə Böyük Britaniya hücumla görə İranı ittiham edib. Ancaq bu ittiham daha çox ehtimala əsaslanıb və Yaponiya tərəfinin etirazı ilə üzləşib.

ABŞ dövlət katibi Maykl Pompeo tankerlərə hücumla bağlı bildirib ki, "əlimizdə olan kəşfiyyat məlumatları, hücumu həyata keçirmək üçün istifadə olunan silahlar və peşəkarlığa baxdıqda İranın cavabdeh olduğunu görürük".

Pompeo deyib ki, İran daha əvvəl də Hörmüz boğazından neft daşınmasının qarşısını ala biləcəyi ilə hədələyib, indi isə hər nöqtədə buna bənzər hücumlar həyata keçirir.

Xatırladaq ki, mayın 12-də Norveç, BƏƏ və Səudiyyə Ərəbistanına məxsus 4 tanker hücumla məruz qalmışdı. ABŞ prezidentinin müşaviri Bolton bu hücumla görə İranı ittiham etsə də, rəsmi təhqiqatda İranın adı qeyd olunmayıb. Tehran isə bu hadisənin təxribat olduğunu bəyan edib.

İran və ABŞ arasında gərginliyə Çin də münasibət bildirib. Xarici işlər naziri Vanq Yi bildirib ki, Vaşinqton İran mövzusunda "həddən artıq" təzyiq edir.

Tərəfləri rəşional davranmağa, təmkinli olmağa çağıraraq XİN rəhbəri regional gərginliyi artıracaq hərəkətlər etməməyə, "Pandoranın qapağını" açmamağa çağırıb.

Bu arada ABŞ hökuməti son gərginlikdən sonra Oman körfəzinə əlavə olaraq 1000 nəfər hərbi qulluqçu göndərəcəyini açıqlayıb. ABŞ müdafiə naziri səlahiyyətlərini icra edən Patrik Şanahan hərbi qüvvə göndərmək qərarının "İranın düşmənlərini" cavab olaraq verdiyini bildirib.

Rəsmi Tehran isə bütün bu ittihamları rədd edir. İran rəsmiləri tankerlərə hücumların provokasiya olduğunu bildirirlər. Eyni zamanda bazar ertəsi İran Atom Enerjisi Təşkilatı bəyan edib ki, uranın zənginləşdirilməsi həcmi 4 dəfə artırır. Qurumun sözcüsü Bəhrüz Kamalvənd deyib ki, iyunun 27-də İran 2015-ci ildə müəyyən olunmuş zənginləşdirilmiş uran həcmi keçəcək.

Qeyd edək ki, son həftələrdə ABŞ-ın İrana müdaxiləsi amerikalı analitiklərin diqqət mərkəzindədir. Ekspertlər hazırda Yaxın Şərqdə mümkün ABŞ-İran qarşılıqlı əlaqələri ilə bağlı analiz və təhlillər hazırlayıb. Məlum olduğu kimi, ötən ayın əvvəlində Fars körfəzində artan gərginlik fonunda ABŞ bölgəyə hərbi gəmilər, nüvə bombardmançıları və əlavə olaraq 1500 hərbi qulluqçu göndə-

rib. Qeyd edək ki, müxtəlif mənbələrə görə, hazırda ABŞ-ın regionda 70-120 min arası hərbi qüvvəsi var. ABŞ Mərkəzi Qüvvələr Komandanlığına (CENTCOM) daxil olan bölgədə ABŞ-ın 5-ci donanması, eləcə də Qətərdə Əl-Udeyd hərbi hava bazası yerləşir.

Lakin bir sıra ekspertlərə görə, hər nə qədər gərginlik yüksək olsa da, bir neçə amilə görə hazırda müharibə riski azdır. Birincisi, bölgədə ABŞ hərbi qüvvələrinin sayı İranla müharibə etmək üçün azdır və müharibə hazırlığı hiss olunmur. İkincisi, ABŞ prezidenti hər nə qədər hövsələdən çıxdığını desə də, müharibəyə həvəsli görünmür. Üçüncüsü isə iki ölkə arasında gərginlik müharibəyə səbəb olacaq həddə deyil, vəziyyət tezliklə sabitləşə bilər. Oxşar nümunə daha əvvəl Şimali Koreya ilə olub, ABŞ regiona savaşa gəmiləri göndərsə də, toqquşma olmayıb, əksinə, sülh danışıqları başlayıb. Bundan başqa, Vaşinqton İranın Yaxın Şərqi digər ölkələrində ABŞ-a qarşı partizan müharibəsi başladacağından ehtiyat edir.

Ancaq son məlumatlar onu göstərir ki, Tehran və Vaşinqton qarşılıqlı doğru gedir. Yüksələn gərginliyin hərbi əməliyyatlara çevrilib-çevrilməyəcəyi isə liderlərin qərarından asılı olacaq.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Tramp Rusiya üzrə müşavirini işdən çıxarmaq niyyətindədir

ABŞ prezidenti Donald Tramp Administrasiyasında Milli Təhlükəsizlik Şurasının Rusiya və Avropa üzrə müşaviri Fiona Hill avqustun sonunda vəzifəsindən ayrılacaq.

"İnterfaks" xəbər verir ki, bu barədə "The New York Times" qəzetinin jurnalisti Piter Beyker twitter səhifəsində yazıb.

"Hill ABŞ və Rusiya arasındakı əlaqələrdə firtinalı dövrəndə keçib və işini gələn həftə G20 sammiti çərçivəsində Osakada Tramp və Putin arasında keçirilməsi gözlənilən görüşün ardından tamamlayacaq", - P. Beyker yazıb.

O əlavə edib ki, F. Hill postundan rəsmən avqustun sonunda ayrılacaq.

Onun sözlərinə görə, F. Hilli ötən il kütləvi qırğın silahları və bioloji müdafiə üzrə müşavir kimi Milli Təhlükəsizlik Şurasına qoşulan Tim Morrison əvəz edəcək.

"Tramp silahlanma üzərində nəzarət, o cümlədən mövcud olmayan orta və qısamənzilli raketlərin ləğvinə dair sazişin (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty) əvəzinə yaradıla biləcək ABŞ-Rusiya-Çin sazişi barədə daha çox danışıq üçün Rusiya ilə münasibətləri dəyişdirəcəyinə ümid edir", - amerikalı jurnalist yazıb.

Qazaxıstanda kütləvi həbslər

Qazaxıstanda polis mitinqlərin 5 günü ərzində 4 min nəfəri saxlayıb.

Virtualaz.org yerli KİV-ə istinadən bildirir ki, bu barədə jurnalistlərə ölkənin Daxili İşlər Nazirliyinin rəhbəri Yerlan Turqumbayev məlumat verib. Mitinqlər iyunun 9-dan 13-dək keçirilib. DİN rəhbərinin sözlərinə görə, saxlanılanlardan 3000 nəfəri barədə protokol tərtib olunub və onlar sərbəst buraxılıblar. Digər 677 nəfərə qarşı inzibati həbs, 305 nəfərə qarşı isə inzibati cərimə cəzası tətbiq olunub.

Y. Turqumbayev onu da qeyd edib ki, polisə iğtişaşların qarşısını almaq üçün xüsusi vasitələrdən-dəyənəklərdən və qaz balonlarından istifadə etməmək əmri verilib: "Bu münasibətləri lokallaşdırmaq üçün yalnız fiziki gücdən istifadə edilib".

Daxili işlər nazirinin sözlərinə görə, iğtişaşlar zamanı 300-dən çox polis əməkdaşı yaralanıb, onlardan 6-sı hazırda xəstəxanadadır: "Asayiş keşikçiləri heç bir xüsusi vasitə tətbiq etmədilər, çəkinirici faktor var idi. Siz videoda və fotolarda gördünüz, polislərə necə hücum edib, qalxanları necə təkidləyir, əllərindən alır və onları döyürlər. Düzdür, əksər hallarda yüngül xəsarətlərdir, amma baldır sınığı, kəllə-beyin travması alanlar da var, çünki stabilliyi pozanlar onlara əsasən daş, taxta parçası və armaturlarla hücum edirdilər".

ABŞ Yaxın Şərqi əlavə hərbi kontingent yollayır?

Çin ABŞ-ın regionda hava, dəniz və qurudan gələ biləcək təhdidlərə qarşı müharibə aparmaq üçün Yaxın Şərqi əlavə qoşun göndərməyi qərar almasının mənfəət nəticələr verəcəyinə dair xəbərdarlıq edib.

AFP xəbər verir ki, bu barədə Çinin xarici işlər naziri Van İ suriyalı həmkarı Valid Mualləm ilə Pekində təşkil etdiyi mətbuat konfransından sonra bildirib.

Çin diplomatı Tehranı nüvə sazişi üzrə öhdəliklərini yerinə yetirməyə sadıq qalmağa çağırıb və sazişin belə asan pozulmasının əleyhinə olduqlarını qeyd edib. O, həmçinin xatırladı ki, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi İranın bu saziş çərçivəsində üzəri-nə düşən öhdəlikləri yerinə yetirdiyini dəfələrlə təsdiqləyib.

Azərbaycanın 1-ci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri Mehriban Əliyeva mərhum prezident Əbülfəz Elçibəyin İstanbulda vəfat edən həyat yoldaşı Həlīmə Əliyevanın cənazəsinin Bakıdan Naxçıvana aparılması və dəfn prosesində iştirak edən yaxınlarının muxtar respublikaya gedə bilməsi üçün xüsusi təyyarə ayırdır. O, dəfnə aid bütün məsələləri üzərinə götürüb, daha sonra isə Kələki məzarlığına öz adından eklii göndərib.

Prezident İlham Əliyevin və 1-ci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bu jestləri cəmiyyətdə böyük əks-səda və yüksək təqdir doğurub. Bütün media quruluşları və sosial şəbəkələr bu nəcib addımı təqdir edən yazılar, statuslar paylaşır. Mehriban Əliyevanın jesti çox müsbət bir ənənə olaraq alqışlanır.

Dilə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri, tanınmış hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi: "Mən Mehriban xanıma təşəkkür edirəm. Bu ağır günlərdə eks-prezident Əbülfəz Elçibəyin ailəsinə dəstək verdi. Bu, çox gözəl, hər kəs tərəfindən müsbət qarşılanan addımlar oldu. Mehriban Əliyevanın bu addımları ölkəmiz, xalqımız üçün də çox yaxşı, müsbət ənənənin əsasını qoyan davranış oldu. Vaxtilə Heydər Əliyev də Əbülfəz Elçibəy vəfat edəndə çox böyük jest eləmişdi. Mən bu cür yüksək mənəvi, insani addımların hüzn günlərindən başqa, bayram günləri, tarixi günlərdə də atılmasının ölkəmiz üçün faydalı olacağına əminəm".

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, deputat Bəxtiyar Sadiqov da Mehriban Əliyevanın eks-prezident Elçibəyin xanımı ilə bağlı atdığı addımların böyük mənəvi dəyər

vi dəyərlərimizin davam etməsində çox müsbət ənənədir. Heydər Əliyev Fondu milli-mənəvi dəyərlərimizi yaşadan ünvanlardan biridir".

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa da məsələyə müsbət münasibət ifadə edib: "Azərbaycanın milli-azadlıq hərəkatının lideri mərhum Əbülfəz Elçibəyin həyat yoldaşı Həlīmə xanımın vəfatından sonra həm ölkə prezidenti İlham Əliyevin,

dən gedir. Cəmiyyətimizin ən çox da buna ehtiyacı var. Bir-birimizə hakimiyyət və siyasətin amansız emosiyasından uzaqlaşaraq sırf bir millətə mənsub insanlar kimi sadələşdirilmiş sayğı və ehtiram göstərməyi ənənəyə çevirməmiş olduqca vacibdir. Bu, ənənəyə ona görə çevrilməlidir ki, gələcəyimizdə siyasi-ideoloji dünyagörüşü fərqlilikləri, düşüncə ayrılıqları insan münasibətlərinin dəyərindən heç vaxt üstün

nəsi kimi hamılıqla anlaşılması baş versin".

Əbülfəz Elçibəyin kürəkəni Aqil Səmədbəyli isə Türkiyədə dünyasını dəyişən qayınanası Həlīmə Əliyevanın müalicə dövründə və yas mərasimində əməyi keçən hər kəsə təşəkkürünü bildirib. O, bu barədə öz facebook səhifəsində yazıb. Aqil Səmədbəyli cənazə xərclərini öz üzərinə götürdü-yünə və çələng göndərdiyinə görə Azərbaycanın Birinci vit-

Birinci vitse-prezidentin Elçibəyin xanımı ilə bağlı jestləri təqdir edilir

Eks-prezidentin ailəsi adından Mehriban Əliyevaya təşəkkür ünvanlandı

daşdığı və cəmiyyətdə müsbət qarşılandığını dedi: "Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərləri var. Bunlar elə dəyərlərdir ki, əsrlər boyu yaşayıb, bu günə gəlib çatıb və bizim xalqımızı bir xalq kimi digərlerinden müsbət mənada fərqləndirir. Bu milli-mənəvi

dəyərlər bizim bir millət kimi üreyimizin genişliyini göstərir. Birinci-vitse prezident Mehriban Əliyeva da bu milli-mənəvi dəyərləri yüksək səviyyədə qoruyan, davam etdirən addımlar atır. Əbülfəz Elçibəyin dünyasını dəyişən xanımı ilə bağlı atdığı addımlar bu mənə-

hem də birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın atdığı addımlar gözlədiyim və atılması vacib olan addımlar idi. Söhbət məsələnin maddi tərəfindən getmir, hakimiyyət və siyasət məsələlərinin qat-qat üzərində mövcud olan insanlıq dəyərlərinin önə çəkilməsin-

tutulmasını, sayı az, problemləri çox olan millətimizin insanların bir-birinə aqressiyası azalsın. Mən istədim ki, həm İlham Əliyevin, həm də Mehriban xanımın bu tərifiyəliq addımının təqdir olunmasından daha çox, cəmiyyət həyatımızda bir müsbət davranış nümu-

se-prezidenti Mehriban Əliyevaya minnətdarlıq edib.

Qeyd edək ki, Həlīmə Əliyeva iyunun 14-də Türkiyədə vəfat edib. Onun cənazəsi Azərbaycana gətirilərək, Naxçıvanın Ordubad rayonunun Kələki kənd qəbiristanlığında valideynlərinin yanında torpağa tapşırılıb. Dəfn mərasimində mərhumun ailə üzvləri, sabiq deputat Arzu Səmədbəyli, MHP İğdır millət vəkili Yaşar Qaradağ, Ülkü Ocaqları rəhbərinin müavini Aybars Köse, Türkiyə Ülkü Ocaqlarının baş katibi Ömər Çağrı Özdemir və MHP-nin İstanbul və İğdır təşkilatlarının nümayəndə heyəti iştirak edib. Onlar mərasimdə MHP sədri Dövlət Bağçalının tapşırığı ilə iştirak ediblər.

Fuad Abbasov həbsinin əsl səbəblərini açıqladı

"Bizi dünən də satıblar, bu gün də satırlar, sabah da satacaqlar..."

Hazırda Rusiyada həbsdə olan jurnalist Fuad Abbasov ictimaiyyətə audiosəs yollayıb. Həmin səs yazısında jurnalist həbsdə olmasının səbəbi və bunun arxasında dayanan qüvvələr barədə danışır.

F.Abbasov sözügedən səs yazısında günlərdir qanunsuz olaraq azadlıqdan məhrum olduğunu deyərək detalları səsləndirib.

"Vacib deyil ki, bu günlər ərzində mənə hansı xəyal qırıqlıqları, kədərlər müşayiət edir. Mən şikayət etməm və əsəbə, kədərdə də məğlub olmuram. Mən 25 ildir ki, əsirlikdə olan Qarabağ əhalisindən, insanlarından heç nə ilə üstün deyiləm. Onların acınacaqlı, faciəli taleyi mənəmi də ola bilər. Mən Allaha ona görə minnətdaram ki, bu günlər ərzində insanları daha çox tanıdım, nəinki azadlıqda olduğum müddətdə. Son baş verən hadisələrlə bağlı bütün diqqət Rusiyadakı Azərbaycan dias-

porunun üzərindədir. Bir çox diaspor nümayəndələri bu haqda özləri bildirdilər. Onları bu məsələdə qonşu ölkələrin icmaları da dəstəkləyiblər. Guya Fuad Abbasov azadlıqdan məhrum olunub, deportasiya olunub. Ona görə ki, onu Azərbaycan diasporunun nümayəndələri şikayət ediblər. Əslində isə bunun reallıqla heç bir əlaqəsi yoxdur. Mən indi satqınlardan danışmaq istəmirəm. Bizi dünən də satıblar,

bu gün də satırlar, sabah da satacaqlar. Amma mən indi buradayamsa, bu, diaspor tərəfindən ittihamlara və diaspor daxilindəki problemlərə görə deyil. Əsas səbəb azərbaycanlıların Rusiyada hüquqlarının pozulmasıdır. Əslində bu belədir. Mənimlə bağlı baş verənlərin əsas səbəbi Rusiyada yaşayan azərbaycanlıların problemlərinin səsləndirilməsidir. Xüsusən də federal karnallarda, ictimai rəyin forma-

laşdığı media məkanlarında çıxışlarımdır. Rusiya və Azərbaycan, eləcə də Rusiya və Türkiyə arasındakı münasibətləri pozmağa cəhdidir".

F.Abbasov eyni zamanda bildirib ki, efiqdəki hər tənqidi çıxışından sonra onunla hüquq-mühafizə orqanları maraqlanırdılar:

"Bu efiqlər də diaspor ilə bağlı idi. Nəyə görə 15 mart 2019-cu ildəki, 15 may 2019-cu ildəki efiqdən sonra hüquq-mühafizə orqanları mənimlə maraqlandı? Bu efiqlər Azərbaycan diasporu ilə bağlı idi. Bunu diaspor daxili problem kimi qələmə vermək istəsələr də, bu, onunla bağlı deyil. Mənim saxlanmağımın əsas səbəbini jurnalist Maksim Şevçenko səsləndirib. Ona cəsarətinə görə təşəkkür edirəm. Burada məqsəd Rusiyadakı azərbaycanlıların, eyni zamanda Rusiya kanallarında türkiyəli qardaşlarımızın səsinə kəsməkdir. Kiməsə bu çox da

xoş gəlmir. Kiməsə istəyir ki, sözün hərfi mənasında azərbaycanlıların və türk qardaşlarının səsinə Rusiya efiqindən, internet məkanlarından silsinlər. Bu, müxtəlif ölkələrin illərlə davam edən planlarına ziddir. Ona görə də onlar yalan xəbərlə sifarişli addımlar atırlar. Sifarişçi və icraçılar bununla dayanmayacaqlar. Onlar müxtəlif ittihamlar uyduracaqlar ki, mənim səsimi azadlıqdan məhrum etdikləri divarlar arasında kəssinlər. Amma son günlər bu olaydan öz siyasi məqsədləri üçün istifadə edənlər də var. İndi mən sifarişçi və icraçılar, eləcə də bundan istifadə edənlər barədə danışmaq istəmirəm. Bəlkə də bəzi analitiklər bu haqda artıq yazıblar. Amma mənim bu dörd divar arasında olmağım Rusiyada Azərbaycan və Türkiyənin səsinə çatdırmağım və ictimai fəaliyyətimlə bağlıdır. Düşünürəm ki, yaxın zamanda kiməsə mənim bu təcür-

bəmi təkrarlamaq istəsin. Çünki bu, göz qorxutmağa hesablanıb. Məqsəd odur ki, heç kim Fuad Abbasov kimi hərəket etməsin. Bəlkə də onlar öz məqsədlərinə nail olacaqlar. Ya da mənim yolumu davam edəcək soydaşlarımız tapılacaq. Amma nə olursa-olsun, mən demək istəyirəm ki, heç nədən qorxmaq lazım deyil. Özünüzü heç nə ilə məhdudlaşdırmayın. Əgər sizin deməyə nəse sözünüz varsa! Öz hüquqlarınızı müdafiə etmək və Rusiyada öz sözünüzü demək istəyirsinizsə, bunu edin. Qorxudulma aktlarına, opponentlərinizə rəğmə, bunu edin. Ümid edirəm ki, yaxın zamanlarda azadlığa çıxma bələcəm, sizinlə normal ünsiyyət quracam. Mən azadlıqdan məhrum olmuşam indi. Bəlkə də gələcəkdə bunu deməyə imkanım olmayacaq".

F.Abbasov sonda onu müdafiə edən hər kəsə, xüsusilə də Rusiyadakı Azərbaycan səfirliyinə təşəkkür edib:

"Ümid edirəm ki, Rusiya hüquq-mühafizə orqanları bütün hallarda həqiqətin yanında olacaq və indiki situasiyada ən düzgün qərarı verəcək".

İyunun 17-də Ağstafada 12 əvvəl başlayan qan davası daha 4 nəfərin qətlinə, 3 nəfərin isə yaralanmasına səbəb oldu. Hadisə ilə bağlı bəzi insanlar mövqə bildirərək 21-ci əsrdə bu cür qan davasının davam etdirilməsini pisləyiblər.

xəstəxanası ilə əlaqə saxladıq. Xəstəxanadan "Yeni Müsavat" a bildirildi ki, yaralanan Lillpar Əhmədova Baba qızının vəziyyəti ağırdır. O, Gəncə şəhər xəstəxanasına köçürülüb. Digər iki xəstə – İbrahim Abdullayev sağ baldır nahiyəsindən, Nüsrət İsayev isə sol bal-

dirə bilən şəxslər var. Ola bilər ki, bundan sonra da qan davası davam etsin".

Əldə etdiyimiz məlumata görə, Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları ərazidə gücləndirilmiş iş rejimində çalışırlar. Hər iki ailənin üzvləri nəzarətdə saxlanılır.

onlara görə qurub, müəyyən devizlər, missiyalar yaradırlar. Bu devizləri də onlara görə yaşıdılar. Qan davası belkə də bu gün bizim üçün önemsiz ola bilər. Ancaq bu kimi insanlar üçün çox önəmlidir. Məsələ qan davası deyil. Burada qürur, inad, təhqir olunmaq daha qabarıqdır. Şərəf və ləyaqətləri sanki təhqir olunduğu üçün bu kimi insanlar qan davasını sürdürürlər. Burada konkret psixoloji məqamlar da var. Ən başlıcası isə odur ki, bu cür insanların beyninə uşaqlıqdan bu davanı sürdürməli olduğu

İsgəndər Həmidov özünü əməliyyata hazırlayır

AXH-nin dönmə sədri sabiq nazirin aktiv siyasətə qayıdacağı anonsunu verdi

"İsgəndər Həmidov müalicəsi məqsədi ilə istirahət edir. Özünü əməliyyata hazırlayır. Onunla birbaşa əlaqəm yoxdur. Lakin bizim mətbuat xidmətinin rəhbəri Aslan Həmidli onunla danışıqlar aparır. Aslan bəydən aldığı xəbərə görə, müalicə və əməliyyatdan sonra aktiv siyasi həyata qayıtmağa hazırlaşır".

Bu sözləri "Yeni Müsavat" a Azərbaycan Xalq Hərəkatının (AXH) dönmə sədri, Gələcək Azərbaycan Partiyasının (GAP) rəhbəri Ağasif Şakiroğlu sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov barədə danışarkən bildirdi.

Onun sözlərinə görə, İ.Həmidovun yoxluğu AXH-nin fəaliyyətinə heç bir problem yaratmayıb: "Hərəkatın İdarə Heyətinin 26 üzvü vardı, onlardan 5-i uzaqlaşdı, biri isə İsgəndər bəydir. İyunun 17-də keçirilən toplantımızda 20 nəfər idarə heyəti üzvündən 18-i qatılmışdı. Yəni bu onu göstərir ki, hərəkat bir şəxsin üzərində fokuslanmayıb. Burada müxtəliflik var, rəngarənglikdir, fərqli qütblər toplaşdı. Mübarizə şəxslər yox, ideya ətrafında aparılmalıdır. Ona görə Ağasif Şakiroğlunun və ya başqasının yoxluğu inanmıram ki, AXH-ni sarsıdarsın".

A.Şakiroğlu AXH-də təşkilatlanma getdiyini qeyd etdi: "Qərargah problemi də artıq həll olunub. Növbəti həftə yeni qərargaha köçəcəyik.

Biz mövsümi siyasətçi də deyilik ki, yayda fəaliyyətimizdə zəifləmə olsun. Qızmar yay aylarında da fəaliyyət göstərəcəyik. Bizim mitinq müraciətlərimiz davam edəcək. İyulun 20-nə artıq yeni mitinq təyin olunub. Mayın 25-də etdiyimiz müraciətə rədd cavabı verilmişdi.

Biz də məhkəməyə üz tutduq. Hakimiyyətin naziri ilə oynamaq vaxtı deyil. İqtidar qarşısında istəmirsə razılıq verməlidir".

İ.Həmidovun əlaqə nömrələrinə zəng etsək də, heç birinə zəng çatmadı. Bir neçə gün əvvəl sabiq nazirin qardaşı oğlu Şəhriyar Məcidzadə qəzetimizə demişdi ki, Həmidov bir müddət Şamaxıda olacaq. Onun sözlərinə görə, immunitetinin güclənməsi üçün kənd həyatında bir müddət yaşaması lazımdır: "Həkimlər bunu məsləhət görüblər. Ona qətiyyətlə yük düşməməlidir. Aktiv siyasi fəaliyyətlə də məşğul olmamalıdır".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Ağstafadakı dəhşətli intiqamın yeni təfərrüatları

Atasının və əmisinin öldürülməsinin qisasını alan Elnur Süleymanovun cinayət görüntüsü yayıldı; **kənd sakini:** "Hər kəsə belli idi ki, bu qətl törədiləcək və kimlərsə yenə öləcək..."

Rayonun Sadıxlı kəndində iki ailə - Süleymanovlar və Musayevlər arasında torpaq üstündə başlayan münaqişə 2007-2008-ci illərdə Süleymanovlardan 2, Musayevlərdən isə 1 nəfərin ölümü ilə nəticələndi. Bu davanın davamı olaraq iyunun 17-də törədilən dəhşətli qətdə isə Süleymanovlar ailəsinin üzvü Elnur Süleymanov Novruz və Şemiddin Musayevləri və onların anaları Şərqiyyə Musayevanı qətlə yetirib.

Qətlə qonşu Böyük Kəsik kəndinin kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı bazarında baş verib. 1994-cü il təvəllüdü Elnur Süleymanovun açdığı atəş nəticəsində ərazidən təsadüfi keçən Ağgöl kənd sakini Zeynəb Cəlilova da qətlə yetirilib. Həmçinin yaxınlıqda olan 3 nəfər güllə yarası alıb. Hadisənin baş verdiyi anın videosu da yayılıb. Videodan görünür ki, Elnur Süleymanov VAZ 2121 "Niva" markalı avtomobilinin yük yerindən avtomatı götürür və qarşısında dayanan ikisi kişi, biri qadın olmaqla 3 nəfərə aramsız atəş açır. Onun atəş açdığı şəxslər hadisə yerindən qaçırırlar. Elnur Süleymanov isə atəş açmaqla onların dalınca gedir. Videodan görünür ki, Elnur Süleymanov konkret nişan alaraq atəş açmır.

Hadisədən dərhal sonra Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi rəsmi məlumat yayıb. Məlumatda bildirildi ki, faktla bağlı Ağstafa Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 120.2.7 (iki və ya daha çox şəxsi qəsdən öldürmə) və 228.1-ci (qanunsuz olaraq odlu silah əldə etmə, saxlama və daşıma) maddələri ilə cinayət işi başlanılıb, iş üzrə müvafiq ekspertizalar təyin edilib. Hadisəni törədən Elnur Süleymanov Ağstafa Rayon Polis Şöbəsinə könüllü gələrək təslim olub, cinayətin aləti olan odlu silahı istintaq orqanına təqdim edib. Ağır cinayəti törətməkdə şübhəli bilinən Elnur Süleymanova Cinayət Məcəlləsinin qeyd olunan maddələrində nəzərdə tutulmuş ittiham elan edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Bəs güllə yarası alanların vəziyyəti necədir?

Məsələ ilə bağlı məlumat əldə etmək üçün Astafa rayon

minval.info

dır nahiyəsindən güllə yarası alıblar. Hər ikisi müalicəsini davam etdirir.

"Yeni Müsavat" hadisə ilə bağlı bəzi yeni təfərrüatlar əldə edib. Belə ki, qəzetimizə danışan bir kənd sakininin dediyinə görə, əslində bu hadisənin baş verəcəyi əvvəlcədən hər kəsə məlum idi: "İlk dəfə Süleymanovların ailə üzvü öldürülən zaman indi hadisəni törədən Elnurun 13 yaşında olub. Hər kəsə belli idi ki, Elnur böyükdən sonra bu qətlə törədəcək və qarşı tərəfdən kimlərsə öləcək. Çünki deyirdilər ki, bu adamlar sənin atanı, əminini öldürüb. Görünür, uşağın özünü də daxilində bu cür hisslər olub. Ətrafdan kiminsə nə isə deməsi ikinci məsələdir. Onu da deyim ki, hər iki ailə maddi baxımdan kifayət qədər imkanlıdır. Həm Süleymanovların, həm də Musayevlərin böyük heyvandarlıq təsərrüfatları var. Ağstafada və bu bölgədə belə bir qan davasını sürdüren ikinci bir ailə, nəsil görməmişik. Yəni demək olmaz ki, elə bu cür adət hələ də yaşadılır. Sadəcə olaraq, yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, onlar Elnurun ata və əmisini öldürmüşdülər. Öldürənlər həbsdən çıxdıqdan sonra hər kəs gözləyirdi ki, bir gün qətl olacaq. Ancaq bu cür olacağını da düşünmürdük".

Sakin bildirib ki, iki nəsil arasında qan davasının bundan sonra da davam etməsi istisna edilmir: "Hələ hər iki tərəfdə yenə də bunu davam et-

BAKU.WS

Məsələnin psixoloji tərəflərinə gəldikdə isə "Yeni Müsavat" a danışan psixoloq Fərqanə Mehmanqızı bildirib ki, cəmiyyətdə bir qrup adamlar var ki, onlar sanki digərləri üçün yaşayırlar: "Həyatlarını

yeridilib. Qan davası illərlə nəsil-dən-nəslə ötürülür. Uşaqlıqdan bunun təməli qoyulur və uşaq böyüdüyü zaman bu davanı davam etdirir".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda yeznəsini öldürən "Hozu" həbs edildi

İyunun 14-də saat 1 radələrində Bakıxanov qəsəbəsi ərazisindən Şərur rayon sakini, 47 yaşlı Ramiz Məmmədovun qırma yarası ilə xəstəxanaya gətirilməsi və orada ölməsi barədə Sabunçu RPİ 12-ci Polis Şöbəsinə məlumat daxil olub.

Daxili İşlər Nazirliyindən verilən məlumata görə, dərhal rayonun polis və prokurorluq orqanlarının əməkdaşları tərəfindən müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. Təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri ilə ağır cinayətin R.Məmmədovun qayını, Siyazən rayon sakini R.Şirinov tərə-

findən törədilməsi müəyyən edilib.

Əməliyyat-axtarış və profilaktik tədbirlər nəticəsində qətlə törətməkdə şübhəli bilinən R.Şirinov könüllü olaraq 12-ci Polis Şöbəsinə gələrək istintaqa təslim olub və cinayəti törədən istiqamətində "Vinçester" markalı tüfəngi təhvil verib.

Daşlıq köşə

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Enmədiyən yerə çıxma"

("Oğuznamə")

Türkiyənin informasiya agentliyi DHA xəbər yayıb ki, 73 nəfər qanunsuz miqrasiya yolu ilə Yunanıstana adlamaq istəyirmiş. Lakin bunların üzdüyü rezin qayıqlar ələ keçirilib, baxışlar pasportlara, gözləyib yoldaşlar Əfqanıstan, İran və Azərbaycan vətəndaşlarıdır. Neçəsi bizim zəhmətkeşdir, doğrusu, bunu yazmayıblar. Ancaq bütün hallarda vətəndaşlarımızın Avropa Birliyinə doğru qaçmaq istəməsi düşündürücü haldır. Sanki Azərbaycanda yaşamaqdan beziblər. Guya bizdə insana qaşığı, hörmət yoxdur. Biz indiyə qədər Türkiyədən, Aralıq dənizi üzərindən Avropaya gizli qaçanların adətən Suriya, Afrika, Pakistan, Banqladeş-filan kimi yerlərdən olmasını görmüşük. Bəs indi sən niyə Azərbaycandan xaricə qaçasan? Olduqca müəmmal məsələdir. Hesab edirəm, əlaqədar orqanlar o miqrantları tapıb geri qaytarmalı, hərəsinə dövlət hesabına bir motorlu qayıq verməlidir.

Şair demişkən, "cənnət görmək istəyəm, Azərbaycana gəl"ir, sən isə buradan qaçırsan. Elə götürək idman sahəsində uğurlarımızı. Misal üçün, hazırda Belarusda 2-ci Avropa oyunları keçirilir, bildiyiniz kimi, bunun birincisi Azərbaycanda olmuşdur, medalların da hamısını özümüz almışdıq, inşallah, ikincidə belaruslar medalı tut kimi müşəmbənin üstünə çırpıb yığmazlar. Özü də turnir necə uğurlu keçirilmişdisə hələ də Bakıda çox yerdə "Avropa oyunları" lövhələrinə rast gəlsən, sanki oyunlar davam edir. Halbuki 4 il keçmişdir. (Bəlkə bizdə zaman dayanıbdir. Odur, Anar müəllim AYB sədri olmağının 30 illiyindən məqalə yazıb, sanarsan 30 gündən bəhs edir. Arada həftə Əkrəm Əylisliyə bir maşın kubik almasından danışırıbdır. Ancaq bizim tema deyil. Lap istəyir 60 il sədr olsun, biz nə? Qalib gəlib, qalib gedir, özü də uğurlu yazıçıdır, əsərləri benqal dilindən macar dilinə qədər 30 dilə çevrilirdir. Hərçənd deyəsən, Qəşəm Nəcəfzadə bu göstəricidə öz sədrini qanunsuz ötmə əməliyyatı etmişdir. Nəse, çox uzatdıq, oxucuların qanını qaraldıq).

Harada qalmışdıq? Hə, Belarusa göndərilən idmançılarımızda. Mən orada Larisa Florian, Zelim Kotsoyev, Muntaxedev İçinxorloo, Uşangi Kokauri, İrina Kindzerska kimi adlar gördüm. Hələ tək cüdo komandamızda, o biri komandalara baxmağa həvəs olmadı. Deməli, bunlar hamısı regionlarda tikilən idman-sağlamlıq komplekslərimizin, olimpiya mərkəzlərinin yetirmələridir. Ancaq bəzi xarici qara qüvvələrin təsirinə düşənlər iddia edir ki, Uşangi Kokauri Kürdəmir Olimpiya Mərkəzində məşq etməyibdir, bunları xaricdən pulla alıb, ASAN xidmətdə pasport verib yalandan vətəndaşımız eləmişik, millətin öz balaları guya idman eləməyə çörək tapmır.

Yalançının lap var-yoxuna lənət, Pənah bəy demişkən. Birincisi, elə ASAN-xidmətdə pasport almağın uğurlarını görmək lazımdır, yoxsa AXC-Müsavətin vaxtında "İnyaz"la "API-Axundov"un başına fırlanan növbə yadımdan çıxmıybdır. O vaxtlar OVİR-də tanış olan adam Britaniya kraliçası kimi bir şey idi, kimə istəsə "ser" rütbəsi başlaşırdı. Pis vaxtlar idi, getsin gəlməsin, neçə insan pasport növbəsində itkin düşmüşdü.

İkincisi, adından görüldüyü kimi, Muntaxedev İçinxorloo monqoldur, monqollar isə qədim türklərdir, bizim ulu babalarımızın bir hissəsidir. İndi biz ona pasport verməyib, erməniyəmi verək? Üçüncüsü də var idi, düzü, qəzəbdən yadımdan çıxdı, oxuculardan üzr istəyirəm. Gələn yazıya qədər yadıma düşsə əlavə edərdəm. Bizimlə qalın.

Sonda Anar müəllimə iradımı bildirmək istəyirəm ki, nahaq o vaxt Əkrəm Əylisliyə kənddəki evinin tikintisi üçün bir maşın kubik ayrılmasına maddi və mənəvi dəstək göstərmişdir. Adam həmin daşlardan tikilən evdə "Daş yuxular" kimi cızmaqara yazıb millətimizi dünyada biabır eləmişdir. Ümid edək əlaqədar orqanlar həmin daşları söküb AYB-yə qaytarar, təzə xalq şairlərimizə Siyözəndə meşənin işində daşdan yaradıcılıq evi tikərik. Şair demişkən: "Sən dözərsən ağrısına, Daş dözməz, daş haray eylər. O daşlardan Tanrı sənə, Bir ev tikər, saray eylər..."

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında iki və çoxtərəfli əlaqələr bütün sahələr, o sırada hərbi sfera üzrə uğurla inkişaf etməkdədir. Keçən həftə Qəbələ şəhərində müdafiə nazirlərinin üçlü formatda keçirilən görüşü və orada əldə olunan anlaşmalar bu yöndə yeni və mühüm bir səhifənin açılması ilə yadda qaldı.

"Azərbaycanla Gürcüstanın həyata keçirdiyi birgə layihələr qonşu Türkiyənin, ABŞ və Avropa Birliyinin maraqlarına cavab verir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri Gürcüstanın xarici işlər naziri David Zalkaliani "İmedi" telekanalına açıqlamasında deyib. Nazir Azərbaycanı Gürcüstanın əsas strateji tərəfdaşı adlandıraraq əlavə edib: "Ərazilərimizin Rusiya tərəfindən işğal olunduğu bir vaxtda biz əsas strateji tərəfdaşımızla münasibətləri korlaya bilmərik".

Gürcüstan XİN rəhbərinin bu bəyanatı təbii ki, həm də işğalçı Ermənistanı ünvanlanıb. O anlamda ki, İrəvanın gizli-açıq cəhdlərinə rəğmən, Tiflis Ermənistanla qısamüddətli maraqlar naminə öz strateji maraqlarını qurban verməyəcək, Azərbaycanla əlaqələri yüksək səviyyədə saxlayacaq.

Yeri gəlmişkən, Gürcüstan və Türkiyə hökumətləri bu arada öz ərazisində yaşayan erməni vətəndaşlarına işğal altındakı Qarabağa getməyi qadağan edib. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu haqda "Jamanak" erməni qəzeti yazıb. Nəşrin bildirdiyinə görə, avqustun 6-da işğal altındakı Dağlıq Qarabağda 7-ci "Ümumerməni oyunları"nın açılışı nəzərdə tutulur (az öncə burada tanınmamış separatçı qurumların futbol çempionatı keçirilmişdi). "Gürcüstandan və Türkiyədən olan erməni iştirakçılara bu ölkələrin hakimiyyətləri tərəfindən Dağlıq Qarabağa getməyin mümkünsüzlüyü barədə xəbərdarlıq edilib", - deyərək "Jamanak" əlavə edib.

Yada salaq ki, Gürcüstan prezidenti Salome Zurabşvili bu ilin martında İrəvanda ilk rəsmi səfərdə olarkən Dağlıq Qarabağdakı separatçı qurumun təmsilçilərinin işğal altındakı Abxaziya cə Cənubi Osetiyaya müntəzəm səfərlər eləməsi ilə bağlı Ermənistanı açıq və sərt etiraz bildirmişdi.

Onu da xatırladaq ki, az öncə BMT Baş Məclisində Ermənistan gürcü köçkünləri ilə bağlı Gürcüstanın ərazi bütövlüyünün əks olunduğu sənədin səsverməsi zamanı son 11 ildə ilk dəfə Rusiyanın mövqeyini müdafiə etməmiş, sənədin əleyhinə səs verməmişdi, sadəcə, bitərəf qalmışdı. Bununla da o, dolayısıyla Gürcüstanın ərazi bütövlüyünə dəstək ifadə eləmişdi. O ümidlə ki, Tiflis də Qarabağ məsələsində bundan sonra Bakının mövqeyindən çıxış eləməyəcək, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təsbit olunduğu sənədə

İrəvanın son ümidi də basdırılır:

Bakı, Ankara və Tiflis müştərək möhtəşəm projelər içində

Türkiyə və Gürcüstan öz erməni vətəndaşlarına işğal altındakı Qarabağa getməyi yasaqladı; Ermənistanın və separatçı rejimlərin təcridi güclənir; İrəvan Rusiyaya "gövdə" göstərmək istədi - Kremlin cavabı nə olacaq?..

lərin səsverməsi zamanı Ermənistan kimi, ən azı, bitərəf qalacaq. Eyni zamanda İrəvan bu addımla Gürcüstan ərazisi vasitəsilə Rusiyadan özünə yeni quru dəhlizi açılacağına (Abxaziya dəmir yolundan söhbət gedir) ümidi idi.

Lakin Ermənistan rəhbərliyinin bu hiyləgər fəndi keçmədi. Sadə səbəb: Azərbaycan Gürcüstan üçün ermənilərin təsəvvür etdiklərindən də artıq vacib, vazkeçilməz ölkədir. Onlar təkə tale ortaqları yox, həm də strateji tərəfdaş ölkələrdir.

Əlamətdar və ibretamizdir ki, səsvermədən az sonra Qəbələdə Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan müdafiə nazirlərinin üçtərəfli sammiti zamanı Ermənistanın bölgədə bir az da təklənməsinə yönəlik anlaşmalar əldə edildi, faktiki, üçlü hərbi ittifaq yaradıldı, üç dövlətin birgə hərbi təlimlər keçirməsi haqda razılıq əldə olundu, mühüm bəyanatlar verildi.

Bütün bunlar gözlənilmədiyi kimi, düşmən ölkədə təlaşla qarşılandı. Təkə ona görə yox ki, üç ölkənin hərbi əməkdaşlığı ən əvvəl bölgədən keçən iri neft-qaz və nəqliyyat arteriyalarının (Bakı-Tiflis-Ceyhan neft, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəmərləri, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu, başa çatmaqda olan Cənub Qaz Dəhli-

zi, "İpək yolu" və s.) mühafizəsinə və təhlükəsizliyinə həssaslanıb, həm də bölgədə sərhədləri zorla dəyişdirməyə qarşı yönəlib. Başqa sözlə, üçlü əməkdaşlıq formatı həm də Ermənistanın işğal ortağı Rusiyanın Güney Qafqazda destruktiv siyasətini cilovlamağa hesablanıb.

Aydındır ki, Rusiyanın siyasi-hərbi dəstəyi və himayəsi olmadan Ermənistan nə qonşu Azərbaycana və Türkiyəyə, nə də digər qonşu Gürcüstana qarşı torpaq iddiasında ola bilməz. Buna cürəti çatmaz. Ancaq maraqlıdır ki, hazırda vassal Ermənistanın heç Rusiya ilə münasibətləri də rəvan deyil və Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişi ilə çox ciddi sınaqlardan keçməkdədir. Bu da təzə fakt.

Bu günlərdə Rusiyanın Ermənistanı səfiri Sergey Kopırkin Ermənistan XİN-ə çağırılıb və ona etiraz bildirilib. Səbəb isə səfirin ötən həftə eks-prezident, Putinin dostu Robert Köçəryanla görüşməsi olub. Diplomata "Ermənistanın daxili işlərinə qarışmamaq" ətrafında söhbət edilib. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə parlamentin xarici əlaqələr komissiyasının sədri Ruben Rubinyan özünün facebook səhifəsində yazıb.

"Nazir (Ermənistanın xarici işlər naziri - red.) mənə xəbər

verdi ki, ötən cümə Rusiya səfiri XİN-ə çağırılıb və onunla Ermənistanın daxili işlərinə qarışmamaq kontekstində söhbət aparılıb", - deyərək parlamentdə hakim "Vətəndaş müqaviləsi" Partiyasını təmsil edən (baş nazir Nikol Paşinyan da onun üzvüdür) Rubinyan qeyd edib. Faktı BBC-yə Ermənistan XİN-in sözcüsü Anna Naqdalyan da təsdiqləyib.

Rusiya XİN də olayı təsdiqləyib, lakin əlavə şərh verməkdən imtina edib. Şübhə yox ki, Moskva öz satellitinin bu hərəkətini cavabsız qoymayacaq. Kremlin əlində isə İrəvanı cəzalandırmaq, onu öz yerində tutmaq üçün bəsdən də çox vasitə var...

Qərribə, bir az da gülməli vəziyyətdir deyilmi? Marionet Ermənistan öz ağasına qarşı çıxır, onu öz "daxili işləri"ne qarışmaqda ittiham edir. Xarici sərhədlərini belə, rusların qoruduğu, olan-qalan iqtisadiyyatını, təhlükəsizliyini belə bütünlüklə Moskvaya könüllü həvalə edən Ermənistanın, görəsən, Rusiyaya dəxli olmayan "daxili işi" qalbmı?

Daha maraqlısı isə yəqin ki, Kremlin öz vassalının özbaşınalığına verəcəyi reaksiya olacaq...

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Dağlıq Qarabağ ətrafındakı vəziyyət iyunun 20-də Vaşinqton şəhərində keçiriləcək danışıqlarda müzakirə olunacaq. Xəbər verildiyi kimi, həmin gün Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov və Ermənistan xarici işlər naziri Zöhrab Mnatsakanyan arasında ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrinin vasitəçiliyi ilə görüş keçiriləcək.

Qarabağ danışıqlarının növbəti raundu ərəfəsində gözlənilməliyi kimi, Ermənistan davamlı təxribatlara əl atmağa başlayıb. Hərbçilərimizin qətlilə bağlı əmri şəxsən verdiyini bəyan edən işğalçı ölkənin müdafiə naziri David Tonoyan bu dəfə Azərbaycanın zəbt olunmuş ərazilərində hərbi təlimlər keçirilməsinə qərar verib.

Ermənistan mediası xəbər verir ki, təlimlər Azərbaycanın işğal altındakı Ağdam rayonu ərazisindəki "Tiqranaker" poliqonunda keçirilir. Tank və artilleriya bölmələrinin də iştirak etdiyi təlimlərdə müdafiə və əks-hücum taktikaları sınaqdan çıxarılıb.

"Yeni Müsavat" işğalçı ölkənin mediasına istinadən xəbər verir ki, təlimlərdə 10 minə yaxın hərbi, 200-dən artıq artilleriya qurğuları, 150-yədək zirehli texnikadan istifadə olunur. Şübhəsiz ki, düşmən açıqlanan rəqəmlərdə xeyli şişirtmələrə yol verib. Bununla Ermənistan Azərbaycanın bu yaxınlarda keçirdiyi irimiqyaslı təlimlərinə adekvat cavab verdiyini nümayiş etdirməyə cəhd edir. Lakin istənilən halda, düşmənin işğal zonasındakı təxribatları diqqətdən kənar qala bilməz. Xüsusilə də sülh danışıqları ərəfəsində belə bir addımın atılması təsadüfi deyil. Erməni tərəf bəyan edib ki, hərbi təlimlər iyunun 20-də başa çatacaq.

Aprəl döyüşləri Ermənistan ordusunun gerçək durumunu ortaya çıxartdı. O zaman məlum oldu ki, Qarabağdakı erməni tanklarının bir çoxunun yanacaq çənində yanacaq əvəzinə su imiş. Hətta buna görə hərbçilər də həyata keçirilib. İndiki durumda Ermənistanın davamlı təlimlər keçirməsi real görünür. Ancaq 20 iyun tarixini açıqlamaqla işğalçı həmin gün baş tutacaq Vaşinqton danışıqlarına təsir göstərəcəyini zənn edir.

Xatırladaq ki, bundan əvvəlki yazılarımızda ABŞ-ın ev sahibliyi ilə baş tutacaq görüş ərəfəsində Ermənistanın təxribata əl atma barədə ehtimallarımızı yazmışdıq. Əgər bu görüş baş tutsa, ABŞ 18 ildən sonra Qarabağ danışıqlarına ev sahibliyi edəcək. Sonuncu dəfə belə təşəbbüs aprəl döyüşləri ərəfəsində olmuşdu, lakin məlum səbəbdən baş tutmamışdı.

Azərbaycan ordusunun rəhbərliyi isə öz üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirərək düşmənin təxribatlarına cavab verməyə hazır olduğunu növbəti dəfə bəyan etmək-

dədir. İyunun 18-də müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin rəhbər heyəti yeni inşa olunan təlim mərkəzinin açılışında iştirak edib. Nazir düşməne bir sıra xəbərdarlıqlarını edib, həmçinin ciddi bəyanatlar səsləndirib. "Azərbaycan xalqı ordumuzun qələbəsini gözləyir. Lakin müharibəni hərbçilər başlamır, hərbçilər icraçılardır" - nazir bəyan edib. Lakin o bildirib ki, beynəlxalq vəziyyət müharibəni başlamağa imkan vermir. "Əsgər də, zabıt da, nazir də daxil olmaqla, biz hamımız Vətən, millət naminə canımızı təhlükəyə atırıq və bununla qürur duyuruq. Allah bütün şəhidlərə rəhmət etsin! Bu günlərdə Azərbaycanın hərbi qulluqçusu, mayor şəhid oldu. Bəziləri deyir ki, o mayor orada nə edib?! Şəhid mayor orada mənim əmrimi icra edib, ərazidə döyüş hazırlığı ilə məşğul olub", - nazir vurğulayıb (APA). **Z.Həsənov Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyanın Azərbaycanın hərbi qulluqçusu, əsgər Elşən Xəlilovun vurulmasına şəxsən əmr verməsi ilə bağlı dediyi fikrə münasibət bildirib. Bildirib ki, D. Tonoyanın səviyyəsinə ənmək istəmir:** "Bircə onu deyə bilərim ki, David Tonoyan yalan danışır. Son hadisələr zamanı biz ermənilərə layiqli cavab vermişik. Bir müddət ötdükdən sonra onlar itkilərini açıqlayacaqlar".

Z.Həsənov mətbuat konfransında deyib ki, bu gün Azərbaycanın ordusunda olan hərbi təyyarələr qarşıda duran vəzifələri tam yerinə yetirməyə hazırdır. MN rəhbəri ordumuzun inkişaf etdiyini vurğulayıb: "Azərbaycan ordusunda aparılan islahatlar uğurla davam edir. Azərbaycan ordusu inkişaf edir. Bununla bağlı, sübutlar var". Nazir təsdiqləyib ki, Azərbaycan ordusuna müasir silahlar alınır və bununla bağlı ictimaiyyət məlumatlandırılır. Müdafiə naziri vurğulayıb ki, ötən il Azərbaycan ordusunun paradında nümayiş olunan hərbi texnikaların 90 faizi yeni və müasir olub. Z.Həsənov bildirib ki, 2016-cı ilin aprəl döyüşlərində Azərbaycan ordusunun kiçik bir hissəsi Ermənistan ordusunu darmadağın edib: "Ermənilər məcbur olub atəşkəs üçün ruslara müraciət etdilər".

Nazir qeyd edib ki, Azərbaycan Hərbi Dəniz Qüvvələrinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər aparılır, texniki məsələlər həll olunur: "Azərbaycan ordusunun balansında olan hərbi təyyarələr

Azərbaycanın müdafiə nazirindən işğalçı ölkəyə sərt xəbərdarlıqlar

Qarabağ danışıqlarının Vaşinqton raundu ərəfəsində düşmənin "Tiqranaker" təxribatı: işğalçı ölkə ABŞ-ın ev sahibliyi edəcəyi 20 iyun görüşünə hərbi təlimlərlə qarşılıq verdi; **azərbaycanlı general: "Savaş hər an başlaya bilər..."**

təkmilləşdirilir və onlar döyüş tapşırıqlarını icra etməyə qadirdir. Helikopter meydançaları yenilənib və onlar müasir silahlarla təchiz edilib. Ordumuzun helikopterləri uzaq məsafədə hədəfləri vurmağa qadirdir".

Z.Həsənov bu günlərdə Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibinin onun barəsində dediklərinə də cavab verib. Nazir qeyd edib ki, həmin vaxt o, Beyləqan rayonunda təmas xəttindən 35-38 km. məsafədə yerləşən hərbi hissələrə baş çəkmişdi. "Onlar məni hansı silahla hədəf almışdılar ki, mən qorxutdular və cəbhə xəttindən qaçdım? Erməni ordusunda elə texniki vasitə yoxdur ki, onlar heç bu mənzilli artilleriya da yoxdur. Bizdə isə bu cür texniki vasitələr və silahlar var. qriqor-yanlar, mxitaryanlar, qardaş-yanlar - bunlar hamısı bir tiptir, onların dediklərinə fikir verməyin" - Zakir Həsənov deyib.

Xatırladaq ki, Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan Azərbaycan müdafiə nazirinin təmas xəttinə baş çəkərkən erməni bölmələri tərəfindən hədəfə alındığını, nazirin bunu görərək tələsik cəbhə xəttini tərk etdiyini demişdi.

Z.Həsənov habelə D.Tonoyanın təmas xəttində Azərbaycan ordusunun əsgərinin vurulması əmrini şəxsən verməsi və "qisas əməliyyatını" yerinə yetirən hərbçilərin mükafatlandırılması barədə

məsələdən danışıb. "Tonoyanın hərəkəti ucuz siyasi gedişdir. İnanın, müəyyən məqamlarda mən detallara var bilmərəm. Ancaq onu deyə bilərəm ki, erməni tərəfinə layiqli cavab verilib. Yaxın günlərdə siz bu hərəkətin əks-sədasını eşidəcəksiniz" - müdafiə naziri bildirib.

"Xüsusilə də ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrinin təklifi əsasında iki ölkənin xarici işlər nazirlərinin Vaşinqtonda keçiriləcək görüşü ərəfəsində Ermənistan tərəfinin bu addımları anlaşılmazdır. Həqiqətən, Ermənistan rəhbərliyinin məntiqini anlamaq çətindir. Bir tərəfdən müdafiə naziri Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ ərazisində 10.000 hərbi qulluqçunun iştirakı ilə hərbi təlimlərin keçiriləcəyini bəyan edir. Digər tərəfdən isə bu ölkənin xarici işlər naziri Vaşinqtona münaqişənin sülh yolu ilə həlli üzrə danışıqlar aparmağa hazırlaşır. Belə olan halda Ermənistan rəhbərliyi öz hərəkətlərinin məntiqi izahını verə biləcəkmi? İstər-istəməz Rusiya, ABŞ və Fransadan olan həmsədrələrə, bundan sonra nə? - sualı ilə müraciət etməli oluruq".

Bunu isə Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Ermənistanın hərbi təlimlərinə reaksiyasında bəyan edib.

General Yaşar Aydəmirov isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında Ermənistan rəhbərliyi-

nin şou ilə məşğul olduğunu bildirdi: "Ermənilərin bu təlimlərini bizim xırdamiqyaslı təlimlərlə müqayisə etmək olar. Cənab nazir də bu barədə mövqeyini bildirdi. Hər dəfə Qarabağ danışıqlarının növbəti raundu keçiriləndə onlar hansısa təxribata əl atırlar. Ancaq bununla heç nəyə nail ola bilməyəcəklər. Onların elə bir vəsaiti yoxdur ki, davamlı şəkildə hərbi təlimlər keçirsinlər".

Amma bununla belə, general qeyd etdi ki, ermənilər bu təlimlər zamanı hansısa təxribata əl atsa, yaxud aviasiyadan, hərbi texnikadan istifadə etsə, o halda Azərbaycan düşməne tutarlı cavab verəcək: "Amma düşmənin ön xəttə yaxınlaşmağa cürət edəcəyini düşünmürəm. Əgər onlar yaxın mövqelərimizə hansısa uçuş aparatını çıxartsalar, yaxud digər təxribatlara getsələr, o zaman bizimkilər o hədəfləri vurub məhv etməlidir, yəqin ki, belə də olacaq. Unutmaq olmaz ki, ərazi Azərbaycana məxsusdur".

Y.Aydəmirov qeyd etdi ki, savaşa mərhələsi çoxdan yetişib. Ermənistanın müdafiə naziri D.Tonoyanın bəyanatlarına gəldikdə, hərbi ekspert onun dediklərini mənasız sayır: "Tonoyan özü kimdir ki? Rusiya ərazisində rəssamlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan biridir. Onun hərbi bəyanatları Sadəcə, özünü baş nazirə yaxşı göstərmək üçün sarsaq bəyanatlar verir. Ermənilər özləri də bilir ki, növbəti müharibə

onlar üçün fəlakətdir. Sadəcə, təxribata əl atmaqla diqqəti yayındırmaq, dünya ictimaiyyətini aldatmaq istəyirlər. Amma heç şübhəsiz ki, işğalçı atışları intensivləşdirsə, Azərbaycan ordusu bir neçə qat artıqlaması ilə onun cavabını verəcək. Artıq bölmələr sözünü unutmalıyıq. Savaş hər an başlaya bilər. Sadəcə, biz o şansı yetişməsinə gözləyirik".

Azərbaycanı hərbi təlimlərlə təhdid etməyə çalışan işğalçı ölkənin həyəcanlı olduğu aydın görünür. Xüsusilə də Azərbaycanın davamlı hərbi təlimləri, bu təlimlərin sonuncusunun Türkiyə ilə birgə, özü də Naxçıvanda keçirilməsi İrəvanı xoşa salıb. Erməni mətbuatı bunun ardınca Azərbaycanın Pakistanla birgə hərbi təlimlər keçirəcəyindən də narahat olduğunu bürzə verməkdədir. İşğalçı ölkənin mediası Z.Həsənova istinadən Azərbaycan-Pakistan birgə təlimlərinin 2019-cu ildə baş tutacağını bildirib. Üstəlik, ermənilər 2019-cu ildə Azərbaycan və Türkiyənin 13 birgə təlim keçirəcəyi, həmçinin Gürcüstanla birgə təlimlər barədə rəsmi açıqlamanı tirajlayaraq narahat olduqlarını gizlətməyiblər. İşğalçı ölkə bölgədə faktiki olaraq təkliyin. Aqoniyə vəziyyətində olan Ermənistan sürətlə savaşı yaxınlaşdırır. XİN başçısı da bir müddət öncə demişdi ki, "mənimlə anlaşmayan Zakir Həsənovla anlaşmalı olacaq".

İyunun 18-də UEFA-nın keçmiş prezidenti Mişel Platini Parisdə saxlanılıb. Nanterre polis şöbəsinə aparılan sabiq futbol funksioneri 2022-ci ildə futbol üzrə dünya çempionatının keçiriləcəyi ölkənin seçkilərində yol verilmiş qanunsuzluqlara görə həbs edilib.

FİFA rəsmilərinin Dünya Kubokunun Qətdə keçirilməsinə səs verməsi illərdir ki, çoxsaylı qalmaqlar və ittihamlarla müşahidə olunur. Platini 2010-cu ildə keçirilmiş səsvermənin nəticələrinin mümkün saxtalaşdırılması prosesində iştirakda şübhəli bilinirdi. FİFA araşdırmaların aparılmasını amerikalı vəkil Maykl Qarsiyaya həvalə etmişdi. 2014-cü ildə FİFA-dan istefa verməzdən əvvəl vəkil tender və seçkilər zamanı böyük və ciddi qüsurların olduğunu bildirmiş, lakin alman hakimin başçılıq etdiyi istintaq qrupu ciddi sübutlar ortaya çıxara bilməmişdi. Bundan əvvəl də Qətdə ev sahibliyi ilə bağlı müxtəlif iddialar irəli sürülmüş və korrupsiya istintaqı başlanılmışdı. Ancaq iki il davam edən araşdırmadan sonra FİFA işə xitam vermişdi.

Mişel Platini UEFA-ya 2007-2015-ci illərdə rəhbərlik edib. 2015-ci il oktyabrın 8-də FİFA Etika Komitəsinin Arbitraj Palatası onu 90 gün müddətində vəzifəsindən kənarlaşdırıb. Dekabrın 21-də isə Platini 8 il müddətinə diskvalifikasiyaya məruz qalıb. Lakin 2016-cı ilin mayında cəza 4 ilə enib.

FİFA-ya kimlər rüşvət verib və "Əl-Cəzirə" məsləhətçisi...

İttiham olunanlar sırasında FİFA-nın keçmiş qətdəli vitse-prezidenti də vardı. Məhəmməd bin Hammamın FİFA nümayəndələrinə ümumilikdə 5 milyon dollar ödədiyini sübut edən sənədlər də dərc edilmişdi. "The Sunday Times" qəzeti FİFA-nın 2022-ci il Dünya Çempionatını Qətdə keçirmək qərarının korrupsiya ilə bağlı olduğunu iddia edən məxfi sənədlər dərc etmişdi. Bank köçürmələrinə dair elektron sənədlər Qətdə sabiq futbol məmurunun rüşvət verməsi ittihamlarına sübut kimi qiymətləndirilə bilər. Daha

Platininin "qatari dayandı" - Qətdə milyonları daha kimləri həbsə aparır...

İlk dəfə qışda keçiriləcək mundiala ev sahibliyi üçün ərəb şeyxlərinin milyonlarla rüşvət verməsi iddiası təzələnilir, UEFA-nın sabiq prezidenti saxlanıldı, amma...

480 milyon dollarlıq müqavilə isə üç il sonra FİFA və "Əl-Cəzirə"nin törəmə şirkəti olan "BeIN" arasında bağlanıb. Qeyd edək ki, həmin vaxt Maykl Qarsiyanın başçılıq etdiyi komissiya ali futbol qurumunda korrupsiya hallarını araşdırırdı. M.Qarsiya sövdələşmə barədə hesabatın tam versiyasının dərc olunmasını tələb etsə də, FİFA bundan imtina etmişdi.

"Qətdə işi" ilə bağlı ittiham edilənlər isə təkə futbol rəsmiləri deyildi. Məsələn, Fransanın sabiq prezidenti Nikola Sarkozi də Qətdə 2022-ci ildə futbol üzrə dünya çempionatının keçirilməsi hüququnu kömək etməkdə suçlanırdı. Bildirilirdi ki, Sarkozi 2010-cu ildə Qətdə Əmiri Təmmim bin Həməd Al Tani ilə görüşüb və ona Fransanın PSJ klubunu almağı, habelə Fransada "BeIN Sports" kanalını işə salmağı təklif edib.

Qışda keçiriləcək ilk mundial

Ənənəvi olaraq, dünya çempionatları yayda keçirilir. Ərəbistan yarımadasının şərqində yerləşən Qətdə iyun-iyul aylarında orta temperatur müsbət 38 dərəcə isti təşkil edir. Qətdə dünyanın ən isti ölkəsidir. Orta temperatur 44°C olsa da, Ərəbistan və İran yaylalarının səhra və yarımsəhralarından gələn hava axını temperaturun 50 dərəcəyədək yüksəlməsinə səbəb olur. Qışda temperatur aşağı düşür, hava ilıq və yağışlı olur. Yağıntı mövsümü noyabrda başlayır və marta qədər davam edir. Temperatur Avropada ilin isti dövrlərinə uyğun olaraq - orta hesabla 25 dərəcə təşkil edir. Bu səbəbdən də 2022 mundialı noyabrın 21-dən dekabrın 18-dək keçiriləcək. 28 gün davam edəcək çempionatın final oyunu dekabrın 18-i, Qətdə Müstəqillik Günündə keçiriləcək.

Bu, tarix boyunca qış fəslində keçiriləcək ilk mundial olmalıdır.

Şeyxlər 200 milyard xərcləyəcək

Qazla zəngin emirlik 2022-ci il futbol üzrə Dünya Çempionatının keçiriləcəyi yeni stadionların tikintisinə təxminən 10 milyard dollar, infrastrukturun təkmilləşməsinə isə 200 milyard dollar xərcləməyi nəzərdə tutub. Yeni bu, dünyanın ən bahalı turniri olacaq. Stadion və infrastruktur üçün xaricdən yüz minlərlə işçi gətiriblər. Onların çoxu Cənubi Asiya ölkələrindəndir.

Hüquq-müdafiə təşkilatları bu işçilərin istismara məruz qaldıqlarını və təhlükəli şəraitdə işləməyə məcbur edildiklərini deyir. Qətdə hökuməti bu iddiaları rədd edir. Bundan əlavə, region ölkələri və Qətdə arasında yaşanan böhran mundialın keçiri-

lib-keçirilməyəcəyi ilə bağlı suallar yaranır. Bir müddət əvvəl Səudiyyə Ərəbistanı, Yəmə, BƏƏ, Misir, Bəhrəyn və Mavritaniya Qətdə terrorizmi dəstəkləməsi ittihamı ilə FİFA-ya məktub yazıblar.

□ ORXAN,
"YENİ MÜSAVAT"

Gürcüstanın siyasi sığınacaq vermədiyi Aftandil Məmmədovun dosyesi

Hüquqşünas: "Ekstradisiya ilə bağlı konkret vaxt demək mümkün deyil"

Gürcüstanın Daxili İşlər Nazirliyi Azərbaycan tərəfindən İnterpolun "qırmızı xətti" vasitəsilə axtarısa verilmiş hüquq müdafiəçisi Aftandil Məmmədovun saxlanılması barədə məlumat verib.

Bu barədə Gürcüstan DİN-in məlumatında bildirilir: "Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 178.2.2-ci maddəsinə görə, Aftandil Məmmədov dəfələrlə dələduzluq etməkdə ittiham olunur və bu maddə ilə "qırmızı xətlə" axtarısa verilib".

DİN-də qeyd ediblər ki, Məmmədov hələlik Gürcüstandadır, lakin ekstradisiya proseduru keçildikdən sonra Azərbaycana göndərilə bilər.

Aftandil Məmmədovun saxlanılması barədə məlumatı ilk olaraq Marneuli şəhərinin yerli

"Marneuli" radiosunu saxlanılanın qohumlarına istinadən verib. Qeyd olunur ki, Məmmədov siyasi sığınacaq sorğusuna cavab gözlədiyi üçün Gürcüstanda olub. Bu məsələ üzrə məhkəmənin növbəti iclası iyunun 21-də keçiriləcək.

Bəs Aftandil Məmmədov kimdir?

A.Məmmədov 2017-ci ildən Gürcüstanda yaşayır. O, Gürcüstan hökumətindən sığınacaq istəyib. 2008-ci ildən Azərbaycanda QHT-lərdə çalışıb. O, bir müddət işgəncələrə qarşı Azərbaycan Komitəsinin Şimal

bölgəsi üzrə nümayəndəsi, daha sonra sədr müavini olub. A.Məmmədov 2011-ci ildən Helsinki Vətəndaş Assambleyasının Azərbaycan Milli Komitəsinin Quba-Xaçmaz rayonları üzrə təmsilçisi olub.

O, 2015-ci il parlament seçkiləri zamanı bitərəf vətəndaşların seçkilərini müşahidə məqsədilə "Şimal müstəqil seçki müşahidə qrupu" təsis edib. 2017-ci ildən isə ölkədə təzyiqlərə məruz qaldığını bəyan edərək, Gürcüstana üz tutub.

2018-ci ilin oktyabrında Gürcüstanda "Hüquq və Azadlıqların Müdafiə İnstitutu" (HAMİ) adlı hüquq-müdafiə təşkilatı yaradıb. Təşkilat Gürcüstanda dövlət qeydiyyatına alınıb, Tiflis şəhərində fəaliyyət göstərir.

"Yeni Müsavat"a danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirib ki, A. Məmmədovun ölkəyə ekstradisiyası uzaqda da bilər: "Onu hələ ki 72 saatlıq həbs ediblər. Ekstradisiya ilə bağlı konkret vaxt demək

mümkün deyil. Çünki Azərbaycan tərəfi cinayət işi ilə bağlı materialları Gürcüstanın müvafiq orqanlarına təqdim edir. Onlar isə araşdırma aparırlar. Cinayət işinin nə qədər əsaslı olması müəyyənləşdirilir. Yeni ilk növbədə müəyyən edilir ki, doğrudan da adamların seçkilərini müşahidə işi siyasi deyil. Burada konkret kriminal motiv var. Bununla bağlı qənaətə gəldikdən sonra məhkəmə qərarını çıxaracaq. Lakin bu proses də uzana bilər. Yaxın keçmişdən buna misal da çəkmə bilərik. Belə ki, hələ də Moskvada jurnalist Fuad Abbasovun Azərbaycana göndərilməsi prosesi uzanır. Sadəcə cinayət işidirsə, Gürcüstanda buna tez bir zamanda baxmaq da olar. Ehtimal ki, bu gün və ya sabah işə baxılıb, qərar qəbul ediləcək. Hansı qərarın verilməsinə isə zaman göstərəcək".

□ ƏLİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

fundamental dəyişikliklər həyata keçirməməli idi. Onun səhvi onda idi ki, ancaq "Müsləman Qardaşları"ndan hakimiyyət qurdu, İslami dəyərləri birmənalı şəkildə təbliğ etməyə başladı. Bu cür radikal yanaşmalar olmazdı. Amma Ərdöğan bunları etmir. O qədər yumşaq addımlar atır ki, cəmiyyət uyğunlaşmağa başlayır. Bu da ona qarşı ictimai müqavimətin formalaşmasına imkan vermir. Amma Mursi bütün cəmiyyətə total nəzarət əldə edə bilməmişdi, cəmiyyəti təşkil edən bütün siyasi qüvvələrin dəstəyini əldə etmə-

Misirin keçmiş prezidenti Məhəmməd Mursi iyunun 17-də məhkəmə zalında dünyasını dəyişib. O, casusluq ittihamı ilə mühakimə olunduğu prosesin gedişində ürək tutmasından vəfat edib.

2012-2013-cü illərdə Misir prezidenti olan və 2015-ci ildə həm edam, həm də ömürlük cəza alan Mursinin ölümündən dərhal sonra sosial şəbəkələrdə geniş müzakirələr açıldı. Türkiyə prezidenti isə onu şəhid adlandırdı. Eyni zamanda demokratik yolla hakimiyyətə gələn Mursini Amerika başda olmaqla, Qərb dünyasının öz maraqlarına naminə qurban verdiyi də deyilir.

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Mursini birmənalı şəhid adlandırdı: "Şəhidlik tək əlinə silah götürüb müharibəyə getmək deyil. Bu həm də haqq, ədalət, özünün, cəmiyyətin, dövlətin hüquqları uğrunda vuruşub həyatını itirməkdir. Mursi hərbi hakimiyyətə qarşı mübarizə aparıb demokratik yolla hakimiyyətə gəlmişdi. Sonradan hərbi, qeyri-qanuni yolla hakimiyyətdən devrildi və hərbi xunta Misirdə yenidən iqtidara gəldi. Hakimiyyətə gələn xunta da Mursinin tərəfdarlarını, yeni xalq tərəfindən mandat alaraq idarəçilikdə təmsil olunanları kütləvi şəkildə edam etməyə başladılar. Təxminən 10 minə yaxın adam edam edildi. Mursinin özünə qarşı da beynəlxalq qanunlara zidd olan davranış nümayiş etdirdilər. Dünyanın heç bir yerində həтта çevriliş yolu ilə hakimiyyətdən uzaqlaşdırılan bir şəxsə qarşı bu cür davranış nümayiş etdirilməyib. Mursinin uzun müddət həbsdə təzyiqlərdən saxlanılması, ailəsinə təzyiqlərin edilməsi sonunda gətirib o yere çıxardı ki, bu adam məhkəmə zalında öz həyatını dəyişdi. Mursi həqiqətən də İslam dininin baxışlarına görə şəhid-dir. O, haqq, ədalət uğrunda mübarizə apararaq, həyatını itirdi. Mursi Misirdə İslam dininin qanunlarını bərqərar etmək istiqamətində müəyyən ideyaları həyata keçirmək istəyirdi. Bu istiqamətdə də konkret addımlar atırdı. Allah yolunda bu işləri gördüyü üçün Allah yolunda ölənlərin hər biri kimi o da şəhid-dir. Burada məsələnin başqa tərəfinə də diqqət ayırmaq lazımdır. Dünya elə bir vəziyyəti yaşayır ki, xalqın iradəsi ilə hakimiyyətə gəlmiş bir şəxsə qarşı

Həbsdə ölənlər Mursi

Şəhiddir, yoxsa qurban...

Sərdar Cəlalovlu: "Son 100 ildə Mursinin taleyini yaşayan ikinci bir şəxs yoxdur"

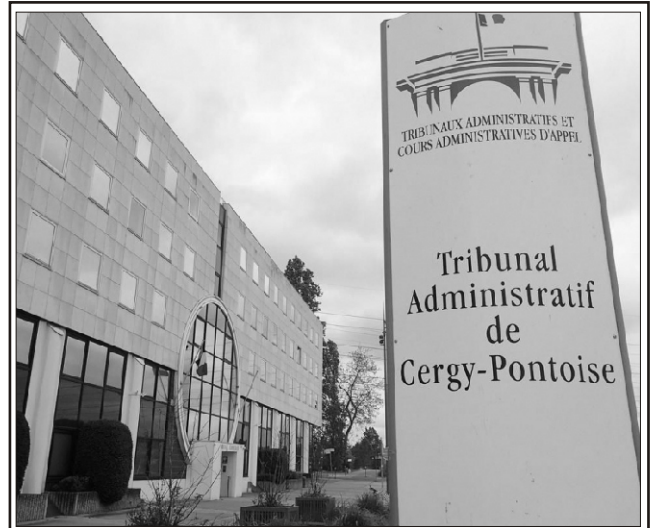
bu cür qeyri-qanunu rəftar qarşısında susdular. Bu da sonunda Mursinin ölümü ilə nəticələndi. Əksinə, bu gün onun ölümünün səbəbkarı Amerika və digər özlərini demokratik adlandıran Avropa ölkələrinin rəhbərləridir. Onlar Mursi və tərəfdarlarına qarşı aparılan repressiya hərəkatlarına səslərini çıxarmadılar. Misirdəki yeni hakimiyyətin yürütdüyü siyasət Amerika və digər Avropa ölkələrinin maraqlarına uyğundur. Əsas bu səbəbdən Mursiyə qarşı olanlara, onun başına gətirilənlərə göz yumuldu. Bu da Qərbin demokratik dəyərlərinin iflasa uğradığının, bu ənənələrdən uzaqlaşdığı bariz nümunəsidir. Dünya tarixində, xüsusilə son 100 ildə Mursinin taleyini yaşayan ikinci bir şəxs yoxdur. Düzdür, Gürcüstan prezidenti Qamsaxurdiya öldürüldü, bunabənzər bir neçə hadisə baş verib. Amma bunların hər birinə dünyadan kəskin reaksiyalar gəldi. Adıca bir jurnalistin belə hüquqlarının pozulmasına reaksiya sərgiləyən Amerika və digər ölkələr demokratik yolla hakimiyyətə gəlmiş və sonradan qeyri-insani rəftarla, yollarla devrilən Mursi ilə bağlı bir dəfə belə səslərini çıxarmadılar. Bu da onu göstərir ki,

bəzi anlarda Qərb üçün siyasi maraqlar müdafiə etdikləri dəyərlərdən üstündür. Bu vəziyyət dəyişməse, dünya çox acınacaqlı bir gələcəyə doğru gedir".

S.Cəlalovlu hesab edir ki, diktaturadan demokratiyaya birbaşa keçid yoxdur və bu keçid ağırlıdır: "Əksinə baxanda Misir kimi bir ölkədə Mursi keçmiş hakimiyyətə qarşı radikal dəyişikliklər həyata keçirmədi. Ən azından cəmiyyət yeni dəyərlərə uyğunlaşma dövrü keçməlidir. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğan da dini kəsimin daha çox dəstəyi ilə hakimiyyətə gəlib. Diqqətlə baxdıqda görürük ki, o, zərgər dəqiqliyi ilə İslam dəyərlərinin oturma baxımından bir siyasət yürüdü. Zaman-zaman bu onun özünə qarşı bəzən çevrilir. FETÖ qiyamı baş tutsaydı, Mursinin taleyi Ərdöğanı da gözləyirdi. İslam dünyasında beynəlxalq imperalizmə qarşı mübarizə aparən liderlərin taleyi çox vaxt eyni olur. Sual oluna bilər ki, Ərdöğanla Mursinin fərqi nədir ki, Türkiyə rəhbəri uzun illərdir hakimiyyətdədir və dünyanın öndə gedən liderlərindəndir, amma nə üçün Mursi bunu bacarmadı? Düşünürəm ki, Mursi sürətli və

mişdi, özünün ideologiyasını dövlət siyasətinə gətirmişdi ki, bu da çox yanlış idi. Mursi devrilməmişdən qabaq bu cür müsahibələr çox vermişəm. Hər bir müsahibədə onun atdığı addımların səhv olduğunu demişəm. Bunun acı fəsadlarının ola biləcəyini də vurğulamışdım. Çox təəssüflər olsun ki, dediklərim bir müddətdən sonra özünü doğrultdu. Mursinin hakimiyyətdən uzaqlaşdırılmasında xarici faktor bir nömrəli rol oynadı ki, onun hakimiyyətə gəlməsində də o faktorların rolu olmuşdu. O zaman ordu bitərəf qaldı, nəticədə Hüsnü Mübarək məğlub oldu. Ordu da Amerika tərəfindən idarə olunurdu. Mursi bir şeyi unutmuşdu ki, həmin ordu hələ də ABS-ın nəzarətindədir. Ərdöğan bunu etmədi. İlk növbədə, Türkiyə ordusunun Amerikadan asılılığını sıfıra endirdi, ordunun müstəqilliyinə də son qoydu. Mursi bunları etmədi və nəticədə müdafiə naziri tərəfindən devrildi. Bir faktı unutmamaq olmaz ki, demokratik yolla hakimiyyətə gəlmək hər şey demək deyil. Dəyişikliklər təcridi getməlidir. Radikalıq hər zaman məğlubiyətə gətirib çıxarır".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Ermənilərə Fransadan zərbə ardınca zərbə

Separatçılarla imzalanmış daha dörd xartiya ləğv edildi

Fransa məhkəmələrində ermənilər əleyhinə daha bir qərar qəbul edilib. Belə ki, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimlə imzalanmış daha dörd xartiya məhkəmə tərəfindən ləğv edilib.

Məhkəmənin qərarı ilə Drom, Valans, Bur le Valans və Bur de Peaq departamentlərinin Dağlıq Qarabağdakı 4 "bələdiyyə" ilə imzalanmış "Dostluq Xartiyası"ları qanunsuz sayılaraq ləğv olunub. Qrenobl Məhkəməsinin qərarına görə, sözügedən departamentlərin 26 ildən bəri işğal altında olan Azərbaycan əraziləri ilə belə sənədlər imzalaması hüquqları yoxdur. Məhkəmənin qərarında həmçinin deyilir ki, həmin sənədlər Fransanın xarici siyasət kursu və prinsipləri ilə kəskin ziddiyyət təşkil edir, sənədlər Fransanın yürütdüyü siyasətin əsas, təməl prinsiplərini nəzərə almır.

Xatırladaq ki, mayın 29-da da Sersi-Pontuaz İnzibati Məhkəməsinin qərarına görə, bu ölkənin Arnuvil şəhəri və işğal altında olan Xocavənd arasında imzalanmış dostluq xartiyası qeyri-qanuni elan olunub və ləğv edilib. Bu proses separatçı Dağlıq Qarabağ rejiminin beynəlxalq miqyasda tanıdılması cəhdlərinin iflasa uğradığını göstərir. Qərar eyni zamanda beynəlxalq ictimaiyyətin separatçılıq meyillərini qınamasının növbəti təzahürüdür.

Xartiyalar Fransanın xarici siyasət kursuna və beynəlxalq öhdəliklərinə ziddir, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrindən biri kimi bu ölkənin bitərəfliyi şübhə altına salırdı.

Məhkəmələrin qərarlarından daha Fransadan ermənilərə daha bir zərbənin vurulduğu aydın görünür. Separatçı rejimlə imzalanmış qanunsuz xartiyaların ləğv edilməsi ilə Fransa bir daha göstərmiş oldu ki, işğal altındakı əraziləri Azərbaycan əraziləri kimi tanıyır və belə dırnaqarası sənədlərin imzalanması mümkün deyildir. Bu fikri isə Bakıda səfərdə olan Azərbaycanın dostları assosiasiyasının prezidenti, sabiq deputat Jan Fransua Mansel bildirib.

Ekspertlər hesab edir ki, Azərbaycan Fransa ictimaiyyətini daha çox məlumatlandırmalıdır. Fransa cəmiyyətinə Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etdiyi, Azərbaycanın 1 milyondan çox qaçqınının olduğu, Xocalıda soyqırım törədildiyi barədə ətraflı, sıx məlumatlar verilməlidir. Fransa bir həmsədr kimi daha çox cəhd etməlidir ki, münaqişə tezliklə sülh yolu ilə həllini tapsın.

Fransa məhkəməsinin qərarları Ermənistanın, erməni diasporu və lobbisinin hüquqi müstəvidə bu ölkədəki böyük məğlubiyəti kimi də qiymətləndirilir. Bundan sonra da ermənilər işğal altındakı Azərbaycan ərazilərinin ayn-ayrı subyektlərinin leqallaşdırılması istiqamətində hansısa addımlar atmaq niyyətinə düşsələr, o zaman Fransa inzibati məhkəməsinin qərarı tək bu ölkədə deyil, bütövlükdə Avropa İttifaqı məkanında hüquqi presedent kimi qəbul ediləcək. Fransada məhkəmə bu ölkənin qanunlarına və beynəlxalq hüququn təməl prinsiplərinə əsasən məlum qərarları qəbul edib. Amma bunlarla yanaşı, bu mühüm hüquqi presedentin yaranmasında Azərbaycan prezidentinin, birinci vitse-prezidentin rolu, ölkəmizin israrlı mövqeyi də xüsusi rol oynayır. Azərbaycanın apardığı iş Ermənistanın Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi legitimləşdirmək cəhdlərinə ağır zərbə vurmuş oldu.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan hökuməti dünyaca məşhur Rotşild ailəsi ilə əlaqələri genişləndirir. Bir müddət əvvəl ölkə prezidenti Fransaya rəsmi səfəri çərçivəsində Rotşild qrupunun rəhbərləri ilə görüşüb. Ardından bu ilin martında birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Fransaya rəsmi səfəri çərçivəsində "Rothschild Global Financial Advisory" şirkətinin rəhbəri David dö Rotşild ilə görüşüb.

Görüş zamanı əldə olunmuş razılaşmaya əsasən, beynəlxalq maliyyə bazarları üzrə məsləhət xidmətlərində yüksək nüfuz və geniş təcrübəyə malik olan "Rothschild&Cie" Bankı ilə Azərbaycan Mərkəzi Bankı arasında məsləhət xidmətlərinin göstərilməsinə dair strateji əməkdaşlıq müqaviləsi imzalanıb. Müqaviləni Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov və "Rothschild&Cie" Bankının baş direktoru Aryel Malard dö Rotşild imzalayıb. Rəsmi məlumata görə, imzalanmış müqaviləyə əsasən 3 strateji istiqamət üzrə əməkdaşlıq həyata keçiriləcək. Bunlardan birincisi bank sektorunun cari vəziyyəti və sektora təsir edən əsas faktorların qiymətləndirilməsi, aparıcı bankların biznes modellərinin skoring metodologiyasına uyğun olaraq nəzərdən keçirilməsi, bank sektorunun maliyyə dayanıqlığının gücləndirilməsi və restrukturizasiya proseslərinin başa çatdırılması üçün zəruri olan tədbirlər üzrə tövsiyələrin hazırlanmasıdır.

Banklararası, kapital və borc bazarlarının, bazar iştirakçılarının, posedurların və infrastrukturun, məhsulların, bankların beynəlxalq borc və kapital bazarlarında iştirak imkanlarının təfərrüatlı qiymətləndirilməsi əməkdaşlığının ikinci istiqamətini təşkil edəcək.

Milli valyutada mövcud olan maliyyə alət və bazarları, onların inkişaf perspektivləri, maliyyə institutlarının rolu, yerli və beynəlxalq klirinq və depozitari təşkilatları arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi imkanlarının nəzərdən keçirilməsi və tövsiyələrin hazırlanması isə əməkdaşlığın üçüncü istiqamətinə daxildir.

Azərbaycan hökumətində hesab edirlər ki, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək bu tədbirlər kapital və pul bazarlarının dərinləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi, bank sektorunun maliyyə dayanıqlığının gücləndirilməsi, iqtisadi artımda maliyyə sektorunun rolunun gücləndirilməsi istiqamətində müəyyən edilmiş hədəflərin reallaşmasında mühüm rol oynayacaq.

Rotşildlər ilk "səfərdə" Bakıdan əldə oldu
 Qeyd edək ki, yəhudi əsilli Rotşildlər ailəsi dünyanın ən nüfuzlu ailələri, eyni zamanda maliyyə maqnatları sırasına daxildir. Ailənin tarixi 18-ci əsrə gedib çıxır. 18-ci əsr Almaniya-sından başlayaraq bu ailə lombard kreditləri, maliyyə-bank, daha sonra qiymətli kağızlar, qızıl və səhm bazarında böyük nüfuz və imkanlara malikdir.

Rotşildlər şirkətinin idarəçiliyi altında 75 milyard avrodan

Rotşildlərin Azərbaycana qayıdışı nə vəd edir?

Saleh Məmmədov: "Biz hələ xeyli gecikmişik"
Pənah Hüseyn: "Bütün böyük şirkətlər ilk növbədə öz maraqlarını güdürlər" ...

yuxarı aktiv mövcuddur. "Reuters"-in məlumatına görə, Rotşildlər birləşmə və sahibolma üzrə sazişlərin maliyyə konsultantları arasında dünya reytingində 12-ci yeri tuturlar - bu bazarın altı faizdən çoxu onlara məxsusdur. 2017-ci ildə ailənin nəzarəti altında olan strukturların iştirakı ilə 181 milyard dollar məbləğində 363 saziş bağlanıb. Dünyanın qüdrətli simaları onların fəaliyyətlərinin təsiri altında formalaşmış. Konspiroloqlar əmindirlər ki, qol-budaqlar Avropa və ABŞ-a yayılmış məşhur ailə şəcərəsi ABŞ-ın Federal Ehtiyat Sistemini köməkliyi ilə dünyanın bütün maliyyə sistemində nəzarət edir.

Mərkəzi Banka məsləhətçi xidməti göstərəcək "Rothschild Global Financial Advisory" şirkəti 3500-dən çox peşəkar ekspertləri ilə 40-dan çox ölkədə maliyyə məsləhətçisi təqdim edir.

Rotşildlər Azərbaycana ilk dəfə məşhur "neft bumu" dövründə - XIX əsrin 80-ci illərində gəliblər. 1883-cü il mayın 16-da "Rotşild qardaşları" bank evi Bakıda "Xəzər - Qara dəniz neft sənayesi və ticarət cəmiyyəti" (qısaca "Xəzər - Qara dəniz cəmiyyəti") adlı yeni bir şirkət təsis edir. Bu şirkətə Bakının Balaxanı, Sabunçu, Ramana kəndlərində neftlə zəngin olan 19 desyatın torpaq sahəsi, habelə kerosin zavodu daxil idi. Dərhal aktiv fəaliyyətə baş-

layan şirkət tezliklə 135 xırda və orta müəssisədən Rusiyanın ucqarlarına və xarici ölkələrə göndərmək üçün əlverişli şərtlərlə kerosin alaraq öz əhatə dairəsini genişləndirir.

Rotşildlər müəssisələrdən kerosini sərfəli şərtlərlə alırdılar, ona görə də əgər 1884-cü ildə şirkətin Bakıdan xaricə apardığı neft məhsullarının həcmi 2,4 mln. pud olmuşdusa, 1889-cu ildə bu göstərici 30 mln. puda çatmışdı.

Çar hökuməti də A.Rotşildin vasitəsilə Fransada bir sıra istiqrazlar buraxdırdı. Belə ki, Bakı ilə Batumu birləşdirən Zaqafqaziya dəmir yolunun inşası 1883-cü ildə məhz A.Rotşildin verdiyi istiqrazların sayəsində başa çatdırılıb. Nəticədə o, Bakının neft müəssisələrinə güzəştli sahiblik hüququ əldə etdi. Bu dəmir yolu Rusiya nefti üçün Qərbe yol açmaqla yanaşı, dünya neft bazarları uğrunda uzun (təxminən 30 il) və amansız mübarizənin təməlini qoyub. Təkcə 1884-cü ildə Zaqafqaziya dəmir yolu ilə təxminən 5,6 mln. pudluq müxtəlif neft məhsulları daşınıb.

Sovet hakimiyyəti qurulanda Bakı kommunasının 2 iyun 1918-ci il tarixli dekreti ilə "Xəzər-Qara dəniz cəmiyyəti" və "Mazut" şirkətləri milliləşdirildi. Amma bunun Rotşildlərə ziyanı olmadı. Çünki onlar hələ 1912-ci ildə Rusiyadakı neft müəssisələrini "Royal Datç

fessor Saleh Məmmədovun fikrincə, dünyanın ən böyük maliyyə qruplarından birinə sahib olan Rotşildlərlə əməkdaşlıq Azərbaycanın yalnız xeyrinə ola bilər: "Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin hamısı bu qrupla əməkdaşlıq edir. Bu ölkələrin hamısında Rotşildlərin şirkətləri fəaliyyət göstərir. Bu baxımdan, Azərbaycana

kündür. Buna görə də yalnız Rotşildlərin deyil, bütün güclü maliyyə-bank qurumlarının Azərbaycana dəvət olunması vacib məsələdir. Azərbaycanın özünün valyuta rezervləri imkan verir ki, böyük həcmdə vəsaitlər ölkəyə cəlb olunsun".

Professor qeyd edir ki, müxtəlif hesablamalara əsasən Rotşild qrupunun təxminən 2-3 tril-

yon dollarlıq aktivləri var: "Bu vəsaitlərin mümkün qədər çox hissəsini Azərbaycana cəlb etməyə çalışmalıyıq. Azərbaycan bu aktivlərin 1 faizini özünə cəlb edə bilsə, bu, 20 milyard dollar deməkdir. Belə bir vəsaitin maliyyə-bank sektoruna daxil edilməsi kredit faizlərinin 2-3 dəfə aşağı düşməsinə gətirib çıxara bilər. Digər tərəfdən, bu gün Azərbaycanın bank aktivləri cəmi 14 milyard dollardır, bunun üstünə 20 milyard dolların əlavə olunması böyük nəticələrə nail olunması demək olar. Rotşildlər bütün inkişaf etmiş ölkələrdə var və onların yüksək səviyyəyə çatmasında bu ailənin məxsusi rolu olub. Digər tərəfdən, Rotşildlər yəhudi ailəsidir. Azərbaycanın işə tarixən yəhudilərlə çox gözəl münasibətləri olub. Bu baxımdan, Rotşildlərin Azərbaycana münasibəti kifayət qədər istidir. Bütün bunlardan əlavə, onların gəlməsi digər maliyyə qruplarının da Azərbaycana ayaq açması üçün əlverişli zəmin yaradacaq".

S.Məmmədovun fikrincə, Rotşildlərin siyasi hakimiyyətlərin mənafeələrini qoruması, ölkələri siyasi təsir altına alması barədə yayılan məlumatların real əsası yoxdur: "Bu, keçmiş sovet ideologiyası və bir sıra geridə qalmış müsəlman ölkələrinin uydurmasıdır. Baxın, hansı ölkələrdə bu gün Rotşildlər yoxdur - Əfqanıstan, İran, Sudan, Liviya, Yəmən, Kuba, Şimali Koreya və sair. Bu ölkələrin hamısı inkişafdan qalmış, müasir texnologiyalardan xəbərsiz olan ölkələrdir. Buna görə də Rotşildlərin, eləcə də digər böyük maliyyə qruplarının Azərbaycana gətirilməsi ölkənin iqtisadi inkişafı baxımından müsbət hadisədir".

Sabiq baş nazir Pənah Hüseyn isə hesab edir ki, qabaqcıl texnologiyalara malik olsalar da, Azərbaycan hökuməti Rotşildlərlə əməkdaşlıq zamanı ehtiyatlı olmalıdır: "Bu ailə dünyanın ən böyük maliyyə imperiyalarından birini qurmuşdur. Lakin o da faktıdır ki, bu ailənin tarixində qaranlıq məqamlar da çox olub, onların eksəriyyətinə aydınlıq gətirilməyib. Bu ailə ilə əməkdaşlığın nə qədər faydalı olması Azərbaycan hökumətindən, bu işə rəhbərlik edənlərdən asılıdır. Çünki bütün böyük şirkətlər ilk növbədə öz maraqlarını güdürlər. Bu baxımdan, hökumət çalışmalıdır ki, əməkdaşlıq Azərbaycan dövlətinin və maliyyə-bank sektorunun xeyrinə, marağ və mənafeələrinə uyğun olsun".

S.Məmmədovun sözlərinə görə, böyük resurslara malik olsa da, Azərbaycan bu gün investisiya cəlb etməkdə ciddi çətinliklər yaşayır: "2015-ci ildən başlayaraq, dörd ildir ki, ölkəyə investisiya qoyuluşları azala-azala gedir. Hətta bu ilin 4 ayında təxminən 9 faizlik azalma qeydə alınıb. Ölkədə ciddi maliyyə qtlığı hiss olunmaqdadır. Halbuki investisiya qoyuluşunu artırmadan ciddi iqtisadi artıma nail olmaq qeyri-mü-

Sualı cavablandıran sabiq maliyyə naziri, maliyyəçi-pro-

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

“Cənub mirvarisi” adlanan Lənkəranı turistlər üçün əhəmiyyətli edən dəniz sahilində yerləşməsidir. Çimərlik mövsümü bu il tez başladığına görə həm qonaqlar, həm yerli camaat Xəzərin Lənkəran sahillərinə axışblar.

İndi məsələ budur ki, Lənkəranın harasında dincəlməli, istirahət neçəyə başa gələcək, bu pulla Gürcüstan, Türkiyədə gəzmək daha yaxşı olmazmı?

Həftə sonu Lənkərana baş çəkərkən çimərlikləri öyrənmək fürsəti oldu. Əvvəla, şəhərin pulsuz çimərlikləri təbii ki, var.

Bakıda olduğu kimi, adam burada “tərləmir”. Pirşağı, Mərdəkanda adı bir kölgəlik 10-15 manata satılır. Lənkəranda isə pullu çimərliklər fərqlidir.

Məsələn, Südəmurdov qəsəbəsində yerləşən “Beluqa” çimərliyi ikiyə bölünüb: ailəvi gələnlərlə tək gələnlər arasında bir hasar çəkilib. Hətta buna “halal” çimərlik adını da vermək olar.

Çünki hasar tək gələnlərin ailəvi gələnləri görmək imkanından məhrum edir. Qiyməti də münasibdir, adambaşı 1 manat ver, ürayın istədiyən qədər çətirli oturmaq sənindir.

Adını çəkdiyimiz pullu çimərlikdə Bakıdan gələnlər və rus turistlər üstünlük təşkil edir. Bura özünü yemək gətirə, sifariş də edə bilərsiniz.

Müştərilərə çay, pivi, hər şey təklif edilir. “Beluqa”dan fərqli olaraq “Palmalife” çimərliyi bahalıdır. Burada giriş 2 manat, hovuzdan istifadə 10 manatdır.

Eləcə də “Xəzər palace” hovuzunda da qiymət eynidir. Lənkəranda yeni istifadəyə verilən istirahət mərkəzlərindən biri isə “Dəniz” hotelidir.

Burada uşaqlara hovuz 10 manat, böyüklərə 15 manatdır. Hoteldə gecələmək 90-120 manat arası dəyişir və bu qiymətə yalnız səhər yeməyi daxildir. Bu bahalıq isə turistlər üçün münasib deyil.

Bir həftə istirahət azı 1000 manatdan yuxarı xərc tələb edir. Bu bahalıq səbəbindən azərbaycanlılar yayda Gürcüstan və Türkiyəyə üstünlük verirlər.

Çimərliklərdən kənar, şəhərin mərkəzindəki hotellər

də bahadır. İstər “Qala”, istər “Lüks”, istərsə də “Mayak” otel-də gecələməyin ən aşağısı 55-80 manat arasında dəyişir. “Mandarin” hotel isə 65 manatdır. Söhbət hotellərdə iki nəfərin bir otaqda qalmasından gedir.

Odur ki, çoxu 1 manatlıq “Beluqa” çimərliyinə axışır və axşamlar qalmaq üçün kirayə ev tapmağa çalışır...

Əslində, bölgənin böyük turizm potensialı var, eynilə Gürcüstanın Kobuleti şəhəri kimi dəniz sahillərində yerləşən evlərin sahibləri bir müddət sonra yaşadıqları yerləri turistlərə kirayə təklif edəcəklər.

Artıq istisna hallar var və hazırda dəniz sahillərində yeni-yeni istirahət mərkəzlərinin, hotellərin tikintisinə start verilməsi paralel olaraq hostel biznesinin inkişafına təkan verəcək.

Bununla belə, “Palmalife”, “Xəzər palace”, “Dəniz” kimi sahilə yerləşən istirahət mərkəzlərinin restoranları axşamlar qaynayır.

Qiymətlər insafən, hər yerdə olduğu kimidir. Yeni 4 adamın dəniz kənarında oturub yaxşı yeyib- içməsi təqribən 80-100 manata başa gəlir.

Amma bir az qənaət edənlərə alternativ təkliflər də var. Məsələn, vətəgələrin yanında kafelər açılıb. Yayda “balıqların şahı ölüb dəryada” deyər balıqçılar dəniz kənarında manqal qoyur, kabab çəkir, çay verir.

Siz ailəvi, yaxud dostlarınızla getdikdə əti alırsınız, kafenin kababçasına verirsiniz, sonra “besedka”da oturursunuz, ləpədyəyə gecenin yarısına qədər istirahət edirsiniz.

Balıqçılar deyirlər ki, sentyabra qədər bu vəziyyət davam edir. Çünki balıq yoxdur, mövsüm bitib, olsa belə lənkəranlılar bu fəsildə balıq yeməzlər.

Balıqçılar danışırlar ki, işsizlikdən qaçıqlar boş-bekar dayanıb, torlar vətəgədə asılıb, özləri isə arabir bazara gedib alverə

Lənkəran balıqçılarını kababçı edən səbəblər...

Batumiyə, Antalyaya çevrilmək potensialı olan cənub şəhərinin dənizkənarı hotellərindən və pullu çimərliklərdən reportaj

girişirlər. Onların sözlərinə görə, kafe açmasaydılar 3 ay ailələri acından qırıldılar.

Əgər çimərlik istirahətindən əlavə, gəzinti axtarsanız, Lənkəranın Rvo kəndinə gedin. Orada çayın kənarında “Bəşəru” istirahət mərkəzində yaxşı dincələ bilərsiniz.

Bura da turist əlindən “iynə atsan yerə düşməz”. Meşəliyin içindəki evlərdə gecələmək 50 manatdır. Həmçinin Xanbulan-

çaya gedə bilərsiniz.

Eləcə də yeni açılan “İsti su” sanatoriyasında dincələ və müalicə ala bilərsiniz. Amma qiymətlər, necə deyirlər, dodaq uçulqadır.

Müşahidələrimizdən gəldiyimiz qənaət budur ki, çox təəsüf, Lənkəranın geniş turizm imkanlarından lazımi səviyyədə istifadə olunmur.

Hökumətin bu bölgə ilə bağlı konkret turizm proqramı olsa, iş adamlarına dəstək veril-

sə, Xəzərin Lənkəran sahillərini qısa zamanda Batumiyə, Antalyaya, Rodos adasına çevirmək üçün potensial və ehtiyac var.

Həm rus, həm avropalı, həm ərəb turistlərini bölgəyə təşviq etməklə böyük canlanma yaratmaq, yerli camaat üçün çoxlu iş yerləri açmaq olar.

Talış dağları isə qış turizmi üçün cəlbedici sayılır. Bu məqsədlə qış turizminin təşkilinə ehtiyac var. Xizək turizminin inkişafı ilə bağlı işlər aparılmalıdır.

Necə ki, Qəbələdə kanat qurulu, bunu cənub zonasında da etmək olar.

Lənkəranın turizm obyektlərində qonşu İran vətəndaşları da dincəliirlər. Bu amil də nəzərə almaq lazımdır ki, həm qonşu İran turistləri üçün bu zona yaxındır, həm də hava limanı var və Moskvadan rus turistlər birbaşa Lənkərana uça bilər. Əmma...

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”
Lənkəran - Bakı

Taxıl biçini necə gedir?

Nazirlik “kombayn çatışmır” iddialarına cavab verdi

Azərbaycanda taxıl biçini başlanıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına görə, bu il ölkədə 1 009 139,8 hektar sahədə taxıl əkinə aparılıb. Bundan 6 777 793 hektar buğda, 331 346,8 hektarı arpa sahədir.

İyunun 7-nə olan operativ məlumatlara görə, ölkə ərazisində 120 963,5 hektar ərazidə taxıl biçini aparılıb, 119 001,5 hektar ərazidə arpa, 1 962 hektar ərazidə buğda biçini başa çatıb. Ümumilikdə bu günə qədər ölkə üzrə 351 958,7 ton taxıl istehsal olunub, orta məhsuldarlıq hər

hektara 29,1 sentner təşkil edir.

Ən aktiv biçin prosesi Aran rayonlarında və əsasən dəmyə əkilmiş ərazilərdə aparılır. Kürdəmir rayonunda 29 926 hektar arpa sahəsinin 26 937 hektarı artıq biçilib. Neftçalada 21 590 hektar, Biləsuvarıda 10 360 hektar, Sabirabadda 6 136 hektar,

Cəlilabadda 3 620 hektar sahədə arpa biçini yekunlaşıb. Digər rayonlarda da arpa biçini qrafikə uyğun davam etdirilir.

Qeyd edək ki, KTN biçindən öncə “Aqrolinq” ASC-yə məxsus kombaynların ilk növbədə sahəsi 50 hektara qədər olan sahələrdə biçin aparacağıni bəyan edib. Lakin bu günlərdə sosial şəbəkələrdə və bəzi internet resurslarında yayılan məlumatlarda Biləsuvar, İmişli və

Berdə rayonlarında kombayn çatışmazlığı üzündən arpa sahələrində məhsulun məhv olmaq üzrə olduğu qeyd edilir. Sosial şəbəkədə yazılan iddialara görə, kombaynlar vəzifəli şəxslərin və iri aqroparkların sahələrini biçir. Bu səbəbdən kiçik sahələr biçilməmiş qalır.

Qeyd olunur ki, Biləsuvarın İsmətli kəndində 500 hektara yaxın taxıl əkilib. Bu il məhsuldarlıq da yüksək olub. Lakin kombayn çatışmazlığı səbəbindən fermerlər biçin apara bilmirlər. Təsərrüfat sahiblərinin sözlərinə görə, məhsul gün-gündən məhv olur: “Orta hesabla 30 sentner götürməli idim. Artıq vaxtında biçilmədiyinə görə 7-8 sentneri məhv olub. 2-3 gündən sonra məhsulun 50 faizi məhv olacaq. Bir həftə sonra isə sahəyə kombayn girsə sünbüllər qırılıb töküləcək”.

Başqa bir fermer isə bildirib ki, 3 hektar sahədə arpa ekib: “Orta hesabla 10 ton məhsul götürməli idim. Əgər 2-3 günə arpa biçilməsə, mən 3-4 ton məhsul götürəcəm”. Fermerlərə görə, aidiyyəti qurumlara müraciət edilib, amma heç bir nəticəsi olmayıb: “Hər dəfə deyirlər “gedin sabah gələcək”. Bir həftədir yollarıyıq, kombayn göndərilir. Arpa isə gözləmir, məhsul yetiş-

dikcə yerə tökülür”.

Məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”a danışan Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri Vüqar Hüseynov bildirir ki, Biləsuvar, Berd və İmişli rayonlarında taxıl biçini zamanı kombayn çatışmazlığı ilə bağlı iddiaların əsası yoxdur: “Konkret olaraq bu il Biləsuvar rayonunda 14900 hektar sahədə arpa əkinə aparılıb. İyunun 7-dək arpa sahələrinin 10360 hektarı, yeni təxminən 70 faizi biçilib. Kombayn çatışmazlığı varsa, sahələrin 70 faizi neçə biçilib? Hazırda Biləsuvar rayonunda biçin prosesinə 65 kombayn cəlb olunub. Konkret olaraq İsmətli kəndində 3 kombayn işləyir, bu kənd ərazisində arpa biçini sabah axşam saatlarına kimi başa çatacaq. Berdə rayonunda da 2568 hektar arpa sahəsinin 2058 hektarı biçilib. İmişlidə isə 6322 hektar arpa sahəsinin 2573 hektarında biçin başa çatıb”.

Nazirlik rəsmisi deyir ki, ölkədə olan kombaynların hamısı “Aqrolinq”in balansında olan kombaynlardır deyil: “Sahələrdə gördüyünüz kombaynların bir hissəsi fiziki şəxslərə, digər hissəsi isə böyük təsərrüfatlara məxsus şəxsi kombaynlardır.

Ölkədə kifayət qədər kombayn var, mövcud kombaynların sayı taxıl biçini itkisiz başa çatdırmağa imkan verir. Bu baxımdan kombayn çatışmazlığı ilə bağlı iddialar əsassızdır. Biçin növbəli şəkildə aparılır, aqroservislərdən lizinqə verilmiş kombaynlar 50 hektardan aşağı ərazilərdə biçin aparılır. Əgər kombayn çatışmazlığı olsaydı, qısa müddət ərzində 120 mindən artıq arpa sahəsi necə biçilə bilərdi?”

Xatırladaq ki, KTN-in biçin ərafəsində yaydığı məlumatda “Aqrolinq” ASC-nin rayon bölmələrinin istifadəsində olan, GPS quraşdırılmış 590 taxılıya kombayn olduğu bildirilir: “Kombaynlardan 370-i Aran rayonları, 186-sı dağətəyi rayonlar, 34-ü isə dağlıq rayonlar üzrə dislokasiya olunub. Bildiyiniz kimi, taxıl biçini ilkin olaraq Aran rayonlarında başlayır, bu səbəbdən kombaynların əksər hissəsi bu bölgələrdə dislokasiya olunub. Hazırda ölkədə 1797 taxılıya kombayn var, bunlardan yalnız 590 kombayn “Aqrolinq”in sərəncamındadır. Ölkədə olan qalan kombaynlardan 789-u fiziki şəxslərə, 98-i isə iri təsərrüfatlara məxsusdur”.

□ **Dünyə SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

Binəqədi rayonunda odlu silahdan açılan atəşlə öldürülən Mübariz Budaqlı məşhur riyaziyyatçının oğludur. Ziyalı ailəsinə anadan olan Mübariz Budaqlı 1998-ci ildə Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq Hüquq fakültəsini bitirib. Bundan sonra özəl sektora üz tutub. Sonradan işləri alınmayıb, şərikli ilə arasında anlaşılmazlıq yaranıb, barəsində dələduzluq maddəsi ilə axtarış başlanıb. Mübariz Budaqlı bu haqda xaricdə olarkən xəbər tutub. Bilib ki, onu həttə İnterpol xətti ilə axtarısa veriblər. Bakıya qayıdaraq məsələnin araşdırılması üçün istintaqla əməkdaşlıq edib. Bu da sonradan cinayət işinin rayon məhkəməsində baxılmasına yol açıb. Barəsində yol verdiyi xətalara görə yüngül cəza kəsilib.

Onun öldürülməsi ilə nəticələnən hadisəyə gəlincə isə belə xəbərlər var ki, Mübariz Budaqlı dost dediyi şəxslərin qurduğu oyunlara qurban gedib. Ona Rusiyadan zəng edən dostlarından biri Tərtər-dən olan və Bakıda yaşayan tanışları ilə barışmaq istədiyini bildirib. Mübariz Budaqlıdan xahiş edib ki, onları barışdırın. Mübariz Budaqlı da tərəfləri barışdırmaq üçün Taleh Cəlalovu arayıb. Onu barış üçün Taleh Cəlalovun qapısına göndərən dostunun ikili oyun oynamasından məlumsız olub. Belə ki, Müba-

Binəqədə maşında öldürülən məşhur riyaziyyatçının oğludur - ilginç gəlişmə

"Mübariz Budaqlını 3 maşın təqib edib" iddiası var; cinayət işinin yeni detalları...

riz Budaqlıya "bizi barışdır" deyən dostu Taleh Cəlalova "adam göndərim, gəlib sənin dərsini verəcək" deyibmiş. Mübariz Budaqlı məsələdən bixəbər olduğuna görə rahat şəkildə Taleh Cəlalovun qapısına gedib, o, evdə olmadığından geri qayıdıb. Mübariz Budaqlı ilə Taleh Cəlalovun qohumluq əlaqələri də var. Qeyd olunur ki, Mübariz Budaqlı Taleh Cəlalovun qapısından geri qayıdanda ona zəng gəlib, yerini xəbər alıblar. Binəqədi ərazisində olduğunu deyən Mübariz Budaqlı ünvanına ağır sö-yüşlər eşidib. Qarşılıqlı sö-yüşmə olub. Bundan sonrası isə kriminal süjetli filmi xatırladır. Mübariz Budaqlovun olduğu avtomobili Binəqədi rayonu ərazində təqib ediblər. İlk məlumatlarda 1 avtomobilədən söhbət gətirdiyi bildiri-

lirdi. Belə xəbərlər var ki, Mübariz Budaqlının olduğu maşını təqib edən 1 yox, 3 avtomobil olub. Təqib edən "BMW"-dən Mübariz Budaqlının olduğu "Mercedes"-ə atəş açılıb. Sürücünün yanında oturan şəxs güllə yarasından ölüb, sürücü canını qurtarıb. Sonrakı araşdırmalar zamanı məlum olub ki, təqibçilərin sürücünü öldürmək niyyətləri olmayıb. Faktla bağlı ilkin olaraq Binəqədi Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanıb. İstintaqın qənaətinə görə, hadisə baş verən gün Tərtər rayon sakini Vüsal Hüseynovun idarə etdiyi "BMW-745" markalı avtomobilə Bakı sakini Nazim Qədirovun idarə etdiyi "Mercedes" markalı avtomobil təqib edilib. Bu zaman həmin avtomobilin sərnişini - Tərtər rayon sakini, əvvəllər məhkum

olunmuş Taleh Cəlalov odlu silahdan digər nəqliyyat vasitəsi istiqamətində atəş açıb. Olay zamanı əvvəllər məhkum olunmuş Mübariz Budaqlı qətlə yetirilib. Cinayəti törədən Taleh Cəlalov və Vüsal Hüseynov tutulublar. T.Cəlalovdan lüləsi kəsilməmiş "IJ-16" markalı tüfəng götürüldü.

Belə iddialar da var ki, Mübariz Budaqlı ilə T.Cəlalov arasında uzunmüddətli münaqişə olub. Ədavət 2011-ci ildə meydana gəlib. Belə ki, M.Budaqlı və digər 2 nəfər T.Cəlalovun bir ailə üzvü haqda şayiələr yayıb. Söz-söhbətləri eşidən T.Cəlalov digər iki nəfəri bıçaqlayıb və buna görə müəyyən müddət həbs cəzası çəkib. Hadisə baş verən gün isə T.Cəlalov M. Budaqlı ilə avtomobil təmiri se-xində təsadüfən rastlaşdığını

bildirib. Onu avtomobili ilə təqib edib və məlum hadisəni törədib. Cinayət işinin Bakı Şəhər Prokurorluğunda aparılması iş üzrə daha əhatəli əməliyyat-istintaq tədbirlərinin keçirilməsi zərurətinin ortada olduğunu deməyə əsas verir. Hazırda cinayətdə adı keçən hər kəsin müəyyən olunaraq istintaqa cəlb edilməsi istiqamətində tədbirlər gerçəkləşdirilir.

Mərhumun ailəsinin vəkili

Ceyhun Yusifov deyir ki, Mübariz Budaqlı kriminal olmayıb: "Bir çox qaranlıq məsələlərə bağlı istintaqa məlumat verilib. Ümid edirik ki, obyektiv araşdırma aparılacaq. Mübariz Budaqlı ziyalı ailənin övlətidir. Onun adının kriminal kimiyə hallandırılması doğru deyil. Ailəsi baş verən faciənin sarsıntısının təsirindən çıxma bilməyib. İstintaqın obyektivliyinə inanırıq".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Bakı metrosunun rəhbərinə yeni ittihamlar

İddialara görə, metroda maşinistlərə istirahət verilmədiyindən təhlükəli hallar yaşanır...

Son zamanlar Bakı metrosunda ard-arda problemlər ortaya çıxır. Bununla bağlı redaksiyamıza da xeyli şikayətlər daxil olub. Qatarlarda havalandırma sisteminin olmamasından əziyyət çəkən sərnişinlər, üstəlik, təhlükəsizliklə bağlı problemlər yaşayırlar. Belə ki, son olaraq iyunun 18-də metronun "Xalqlar Dostluğu" stansiyasında qatarların hərəkətində problem yaranıb. Nəticədə sərnişinlər çətin anlar yaşayıblar.

"Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov deyib ki, qatarda baş verən texniki nasazlıq nəticəsində təxminən 8 dəqiqəlik fasilə yaranıb: "İki qatar arasında olan interval da nəzərə alsaq, bu, 12-14 dəqiqəlik fasilə deməkdir. Texniki nasazlıq baş verən qatar stansiyada sərnişinləri boşaldıb və depoya yola salınıb. Onun yerinə isə xəttə əlavə qatar verilib".

Yada salaq ki, hələ bu ilin mart ayında metropolitenə çalışan bir qrup şəxs redaksiyamıza gələrək, qurumun rəhbərliyinə qarşı sərt ittihamlar səsləndirmişdilər. Bildirmişdilər ki, hazırda metroda vəziyyət o qədər acınacaqlıdır ki, hər an ciddi qəza baş verə bilər. Buna səbəb kimi ilk növbədə texniki qaydaların pozulmasını göstərmişdilər. Daha sonra isə bildirmişdilər ki, rəhbərlik maşinistlərin sayını azaldıb ki, bu da başqa bir problemdir. Onların sözlərinə görə, maşinistlərin sayının az olması səbəbindən işçilər gecə 3-4 radələrində işə gəlməli

olurlar. Yuxulu halda qatarı idarə etdikləri üçün tez-tez stansiyaları keçib, sərnişinlər üçün çətin vəziyyət yaradırlar. Təkcə mart ayında maşinistlər yuxusuzluq səbəbindən bir neçə dəfə stansiyada saxlanmadan keçiblər...

Yenə də eyni məsələ ilə bağlı redaksiyamıza şikayətlər daxil olub. Bu dəfə də metropolitenin əməkdaşları bildirdilər ki, təkcə may ayında 5 dəfə qatarın qapıları açıq vəziyyətdə idarə halları yaşanıb. Bununla bağlı redaksiyamıza video da göndərilib. Videodan da açıq şəkildə görünür ki, qatar hərəkətdə olduğu zaman qapılar açıq qalıb. Hansı ki, həmin qapılardan aşağı hissədə qatarın yüksək gərginlikli elektriklə kontakt hissəsi yerləşir. Sərnişinlərdən birinin təsadüfən qapıdan yığılması onun kül olması ilə nəticələnə bilər.

Şikayətçilər iddia ediblər ki, bu həftə ərzində bir neçə qatarda bu cür hadisə baş verib. İddialara görə, sonuncu dəfə iyunun 16-də "Əhmədli" stansiyasında bir maşinist qa-

tarı saxlayıb, ancaq qapını açmayıb: "Ötən günlərdə "Əhmədli" stansiyasından "Həzi Aslanov" istiqamətində hərəkət edən bir vagonunda 4 qapı açıq vəziyyətdə gedib. Bütün bunlar çox ciddi təhlükələrdir. Qapının aşağı hissəsində 825 volt elektrik var. Bu isə o deməkdir ki, həmin elektrika dəyən adam yerində kül olar. Bütün bunların səbəbi odur ki, maşinistlərə istirahət verilmir. Gecə saat 3-də, 4-də maşinist yuxudan durub, növbəyə gedir. İstirahət üçün də şərait yoxdur".

Bütün bu ittihamlarla bağlı "Yeni Müsavat"a danışan "Bakı Metropoliteni" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov bildirib

ki, qatarlardakı qapı problemi ilə bağlı araşdırma aparılır: "Qatarın qapısının açıq vəziyyətdə hərəkət etməsi hadisəsi bu ayın 14-də baş verib. Bu hadisənin hansı səbəbdən baş verməsini öyrənmək üçün dərin araşdırma aparılır. Yalnız 1 qatarın 1 vagonunda bu cür hadisə baş verib. Başqa günlərdə hansısa qatarda belə hadisə baş verməyib. Məndə bu barədə məlumat yoxdur. Məlumatı alan kimi mətbuata ötürürəm və ötürmüşəm. Bu, elə məsələdir ki, biganə qalmaq olmaz. İndi də araşdırma bu gündən etibarən başlanılıb və yekun qərarı ictimaiyyətə açıqlayacağıq. Guman edirəm ki, qapıdakı problem texniki nasazlıqla bağlıdır.

Ancaq bütün güman və nəzəriyyələri mütləq qaydada metropolitenin təlimat tələblərinə uyğun şəkildə araşdırılmalıdır. Bütün parametrlər üzrə məsələlər araşdırılır. Bunu sizə şikayət edənlər də bilirlər. Bu məsələ hansısa xroniki xəstəlik kimi eyni problemdən qaynaqlanmır. Ən böyük problem qapıların açılıb bağlanmaması ilə bağlıdır. Bunun da səbəbini zamanla müəyyənləşdirmək mümkündür. Hər bir şeyə detallı formada yanaşılır ki, bu problem təkrarlanmasın. Məsələdə insan faktorunun olub-olmaması da öyrənilir".

Maşinistlərin yorğunluq

məsələsi ilə bağlı B. Məmmədov aşağıdakıları deyib: "Bu ittihamları edənlərin özləri səmi-olsalar bilirlər ki, məsələ belə deyil. İstirahət saatlarına baxmaq olar. Elə qrafik qurulub ki, maşinist normal şəkildə istirahət edə bilər. 3 növbəli prinsip kimi eyni problemdən qaçınmaq olar. 4-cü növbədə isə istirahət günüdür. Yeni hər bir maşinist işə çıxan zaman o, kifayət qədər istirahət etmiş olur. Problemi konkret olaraq maşinistə bağlamaq olmaz. Ona görə də biz yalnız dərin araşdırmamızdan sonra ictimaiyyətə geniş məlumat verəcəyik".

□ Əİ RAİS, "Yeni Müsavat"

Elan

Abdiyeva Nüşabə Mürşüd qızının adına olan Bakı şəhəri, Əzizbəyov rayonu, Şüvəlan qəzəbəsi, Şimal DRES, L.Starçuk küçəsində olan 1 mərtəbəli, 4 otaqlı fərdi yaşayış evinin çıxarışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Reystr nömrəsi 003013001457-10301

Qeydiyyat nömrəsi: 110782763

Qeydiyyat tarixi 28.09.2007

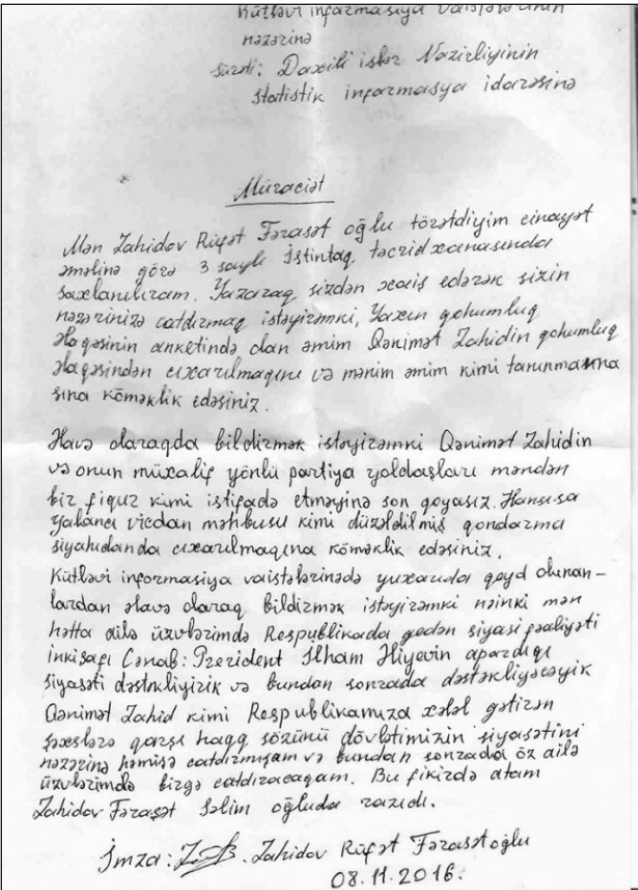
Başağılığı

Dilərə Əliyeva Adına Azad Qadın Hüquqlarının Müdafiə Cəmiyyəti İctimai Birliyinin sədri Novella Cəfərova və bütün kollektiv Azərbaycan Respublikasının sabiq prezidenti Əbülfəz Elçibəyin həyat yoldaşı

Həlimə xanımın

vəfatından kədərli olduğunu bildirir, mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağılığı verir.

Müdafie Nazirliyinin mətbuat xidmətinin keçmiş rəhbəri Eldar Sabiroğlu Rüfət Səfərovdan imtina edib. E.Sabiroğlu bununla bağlı oğluna məktub yazıb. O, məktubunda oğluna artıq onun atası olmadığını deyib, hətta cənazəsinə belə gəlməməyini tapşırıb. Məktubu Rüfət Səfərovun özü yazıb.

"Yeni Müsavat" isə yazır ki, bu, bugünə qədər atanın övladdan, övladın ailədən ilk imtina halı deyil. Xüsusən də son illər müxalif düşüncəli bir çox insan öz ailəsindən və ya ailəsi ondan imtina edib. Onlardan bir neçəsinin hekayəsini sizə təqdim edirik.

2015-ci ilin iyulunda həmin vaxt Meydan TV-nin rəhbəri olmuş Emin Millinin qohumları ondan imtina etdiklərini bildirdilər. E.Milli isə həmin vaxt "qohumlarının əmisi oğlu həbs olunduğuna görə ondan imtina etdiklərini" demişdi. **11 sentyabr 2015-ci ildə**

"Səndən ona görə imtina edirəm ki.."

Azərbaycanda bir çox tanınmışlardan ailəsi imtina edib

sabiq vicdan məhbusu, hazırda Hollandiyada mühacirətdə yaşayan Rəsul Mürsəlovun ailəsi ondan imtina edib. İmtina ərizəsini gənc fəalın atası Maarif Mürsəlov yazıb. Bəyanatda bu sözlər yer alır: "Biz oğlumuz Rəsulun siyasi fəaliyyətini dəstəkləmiş və ondan imtina etdiyimizi bəyan edirik. Bunu nəzərə almağınızı və Rəsul Mürsəlovu bundan sonra bizim ailə ilə əlaqələndirməməyinizi xahiş edirik".

Keçmiş siyasi məhbus, hazırda Fransada yaşayan Vidadi İsgəndərlinin ailəsi də ondan imtina edib. Hüquq müdafiəçisinin 94 yaşlı anası və qardaşı ölkə başçısına müraciət edərək, ondan imtina etdiklərini deyib. Qardaşı isə İTV-yə müsahibəsində onu ən ağır ifadələrlə ittiham edib.

2017-ci ildə yazıçı Zümrüd Yağmur ailəsindən imtina edib. O, bu barədə özü açıqlama yayıb. Yazıçı bu addımı atmasını yaxınlarına edilən təzyiqlərlə əlaqələndirib: "Artıq uzun müddətdir ki, doğulub

böyüdüyüm ailə üzvlərimə müxtəlif təzyiqlər olur. Niyə? Çünki onların bacısı Zümrüd Yağmurdur və birlərinə görə mən vətən xainiyəm. Bu düşüncəyə şərh verməyəcəm. Sadəcə, buradan bəyan edirəm ki, doğulub böyüdüyüm ailədən, necə deyirlər, bağımsızlığımı 18 yaşında elan etmişəm".

2015-ci ildə isə yazar-jurnalista Günel Mövludun valideynləri ondan imtina ediblər. "Qızım Meydan TV-dən imtina etməsə, mən ondan imtina edirəm" - bunu şairənin anası Şövkət Şəfiyeva bildirmişdi.

2017-ci ilin fevralında blogger Orduxan Teymurxanın ailəsi ondan imtina edib. Bloggerin yaxınları O.Teymurxanın əməllərindən utandıqlarını deyiblər. Bloggerin bacısı oğlu Elnur Əliyev bildirib ki, 10 ildən artıqdır ki, Azərbaycanda yaşamayan dayısı ilə onları heç nə birləşdirmir: "Ona dayı demək istəmirəm, anamın bioloji qardaşdır. Sadəcə, iş elə gətirib ki, anamla

eyni valideynin övladı olub. Onun yazdıqlarından xəbələt çəkirik. Onun kimi insanların yazdıqlarını lənətləyirik və belə qohumdan imtina edirik".

2016-cı ildə hazırda Fransada yaşayan "Azadlıq" qəzetinin baş redaktoru Qənimət Zahidin həbsdə olan qardaşı oğlu Rüfət Zahidov və əmisi oğlu Rövşən Zahidov məktublarında qohumları Qənimət Zahidə imtina etdiklərini bildirdilər.

"Həmin şəxs mənim özümə və yaxın qohumlarıma bir ləkədir. Əlavə olaraq bildirmək istəyirəm ki, Qənimət Zahidin və onun müxalifətlü partiya yoldaşlarının tərtib etdiyi yalançı "vicdan məhbusu" kimi olan siyahıdan ad və soyadımın çıxarılmasını kütləvi informasiya vasitələrindən xahiş edirəm. Qənimət Zahid kimi dövlətimizi sevməyən şəxslərə qarşı həmişə haqq sözümüzü demişik və bundan sonra da deyəcəyik".

Amma imtinalar təkəcə siyasi səbəblərlə olmur. Azərbaycanda məişət zəminində

də ilginclik imtina hekayələri olub. 2013-cü ildə ana yenice dünyaya gətirdiyi əkiz uşaqlarından imtina edib. Hadisə rayonun Boradigah qəsəbəsində, sahə xəstəxanasında qeydə alınıb. Masallının Şatrobə kənd sakini, 33 yaşlı Şahnaz Həsən qızı Nəzərova əri, 79 yaşlı Əliniyaz Əşrəf oğlu Nəzərova ilə nikahından əkiz - qız və oğlan uşağı dünyaya gətirib. Amma doğuşdan cəmi bir neçə saat sonra ana qərribə hərəkət edib. O, övladlarını doğum şöbəsində qoyaraq, sakitcə evinə qayıdıb.

79 yaşlı Əliniyaz Nəzərov 3 dəfə evlilik həyatı yaşayıb. Şahnaz Nəzərova ilə izdivacdan hazırda 3 övladı - 2 oğlu, 1 qızı var. Əkizlərdən imtina etməsinə isə ər və arvad dolanışığından əri keçməsinə səbəb gətirib.

Aidiyyəti qurumların müdaxiləsi ilə hər iki körpə Bakıdakı uşaq evlərinin birinə yola salınıb.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Xalqların qərribə inancları - adətlər necə yaranıb?

Kənan Rövşənoğlu: "Demək olmaz ki, insanlar daşdan, məzardan kömək istəyirlər"

"Qaloş piri" ilə bağlı məlum video yayıldıqdan sonra ictimaiyyətdə inanclar məsələsi gündəmə gəlib və gündəlik müzakirə olunur.

İnanc nədir? Bunun dinlə nə kimi əlaqəsi var?

İlahiyyətçilər bildirirlər ki, inancların heç də İslam və ya digər dinlərlə əlaqəsi yoxdur. Çünki kökünü araşdırdıqda inancların tarixi daha qədimə dayanır. Dünyanın müxtəlif ölkələrində fərqli və qərribə inanclar mövcuddur. Məsələn, İspaniyada ayın 13-ü çərşənbə axşamına düşsə, bu günün "uğursuz gün" olduğunu düşünürlər. İspan dilində çərşənbə axşamı "martes" adlanır. "Mars günü" orta əsrlərdə şər kimi xarakterizə edilirdi.

Misirde bayquş bədbəxtlik gətirən heyvan sayılır. Belə hesab edilir ki, bayquşları onları görənlər və ya eşidənlərə bəd xəbərlər gətirir. Rusiyada

hesab edirlər ki, boş vedrə daşımaq və ya hətta boş vedrə daşıyan insanla rastlaşmaq pis əlamətdir. Finlandiyada (və bir sıra digər ölkələrdə) hesab edirlər ki, hörümçəyi öldürdükdə yağış yağır. Almaniyada içərisində su olan qədəhləri bir-birinə vurmaqdan qorxurlar, belə hesab edirlər ki, bu şəkildə içkini birlikdə içdiyiniz insana ölüm arzulanır. Cənubi Koreyada hesab edilir ki, qapalı otaqda yatarkən ventilyatoru yanılı vəziyyətdə saxlamaq öldürücü təhlükə kəsb edir. Bu ölkədə ventilyatoru yalnız pəncərələrə açıq vəziyyətdə olarkən işlədirlər. İtaliyada bir çoxları ayın 17-si cümə gününə düşdükdə qorxur. Belə ki, 17-nin rum rəqəmi ilə ifadəsi (XVII) latın sözü olan VIXI-dəki ("Mənim həyatım bitdi") hərflərdən ibarətdir.

ABŞ-in Vermont ştatında

XIX əsrdə tikilmiş bir çox evlərdə ifritələrin evdən uzaq durmaları üçün "ifritə pəncərəsi" var. Hesab edilir ki, ifritə bucaq altında açılan pəncərəyə daxil ola bilməyəcək.

İsveçdə insanlar hansı lyukun üstünə çıxdıqlarına diqqət yetirirlər. Üzərində A hərfi olan lyukun üzərinə çıxmaq sevgi və xoşbəxtlik, K hərfi olan lyukun üzərinə çıxmaq isə qırxılma, ürək və sevgidə uğursuzluğa işarədir... Bu inanclarla bağlı

misalları artırmaq da olar.

Azərbaycan folklorunda da inanclarla rast gəlmək mümkündür. Məsələn, folklorca deyilir ki, açarı oynadanın evinə dava düşər. Yaxud da insanca görə axşam süpürülən evdən bərəket əskilər, aynanın şövkünü evə salanda evdən ölü çıxar...

İnanc - Azərbaycanda xalq arasında sinama, yozum, yozma, inam adları ilə tanınan janr olub, İraq-türkman folklo-

runa aiddir. İraq-türkman folklorunda inanclar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Məişət və mərasimlərlə bağlı inanclar, təbiət hadisələri ilə bağlı inanclar, bitki və heyvanat aləmi ilə bağlı inanclar, astral təsəvvürlər və əsətiri görüşlərlə bağlı inanclar.

Astral təsəvvürlər və əsətiri görüşlərlə əlaqədar olan inanclar, əsasən, Ay, ulduz, digər səma cisimlərinə inamın nəticəsində yaranıb. Məsələn, bir ulduz axanda Yer üzündə kiminsə ömrünün sona yetdiyini düşünürlər. Çünki insan ruhlarının ulduzlarla bağlı olduğuna inanırlar.

Məişət və mərasimlərlə bağlı inanclar daha çoxdur. Səfərə çıxarkən və ya görül-məsi düşünülen bir iş barədə danışarkən kimsə bir kərə asqırırsa, "Tək səbr gəldi, gözle-nilsin, səbr edilsin", iki kərə asqırılsa "cüt gəldi, xeyirlidir" - deyə yola çıxarlar.

Təbiət hadisələri, bitki və heyvanat aləmi ilə bağlı inam və etiqadlar da çoxdur. Dolu yağanda onun bir dənəsini bıçaqla iki yerə bölsən, dolunun kəsəcəyinə inanırlar.

Azərbaycan folklorunda sinamaların qadın repertuarı üçün xarakterik olduğu və qadınlar arasında geniş yayıldığı vurğulanır.

İnancların böyük bir qismi ibtidai təsəvvürlərdən qay-

naqlansa da, onların müəyyən hissəsi İslam dininin təsiri ilə sonralar müəyyən dəyişikliyə məruz qalmışlar. Daha dəqiq desək, həm ibtidai, həm də İslam dininə məxsus təsəvvürlər bir çox sinamalarda sintez olunaraq verilir. Məsələn, ibtidaidən yeni doğulmuş uşağın paltarına dəşik daş, gözümucuğu taxılardı, dua-pitiyin vurulması isə sonrakı dövrlər İslam dininin təsiri ilə meydana çıxıb.

"Yeni Müsavat"ın dini yazarı Kənan Rövşənoğlu bildirib ki, bir çox inanclar İslam dinindən əvvəl yaranıb: "Məsələn, pir və digərlərini buna misal çəkmək olar. Demək olmaz ki, insanlar daşdan, məzardan kömək istəyirlər. Sadəcə olaraq, baxırlar ki, hansısa ərazidə Allah dostu, ruhani dəfn olunub. Həmin yerdə dua edirlər. Nə üçün insanlar Məkkəyə gedib, orada dua edirlər? Yeni bütün bunların vasitəsilə diləklərini Allahdan istəyirlər. İnancların bəziləri İslamla bağlıdır, bir çoxları isə daha öncəyə gedir. Xalq inanclarını dinlə bağlamaq olmaz. Məsələn, deyirlər ki, qabağımdan qara pişik keçdisə, uğursuzluqla üzleşəcəm. Bu kimi inanclar artıq insanların şüurunda yerləşib. Ümumiyyətlə, inancları dinlə əlaqələndirmək olmaz".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 129 (7299) 19 iyun 2019

Bunları bilirdinizmi?

* İnsan yuxuda olarkən iyilmə qabiliyyətini tamamilə itirir. Yeni yuxu zamanı yanınıza dünyanın ən pis qoxulu əşyasını belə gətirib qoysalar, həmin əşyaya sarılıb yatacaqsınız.

* Zürafələrin səs telləri yoxdur, delfinlər bir gözü açıq şəkildə yatır, dəvələrin isə 3 qaşığı var.

* ABŞ türmədə olan məhbus sayına görə birinci yerdə durur. Yer üzünün təxminən 5% əhalisi ABŞ-ın payına düşür, lakin dünya üzrə məhbus sayının 25%-i də ABŞ həbsxanalarının payına düşür. Bu, 2 milyon 200 min məhbus deməkdir.

* Böyük Britaniyanın Folklend adalarında qoyun-quzunun sayı insanın sayından çoxdur. Buranın əhalisinin sayı 3 mindir, lakin qoyun-quzunun sayı isə yarım milyona bərabərdir. Heç də təəccüblü deyil ki, burada yun ixracatı əsas gəlir mənbəyidir.

* İnsan orta hesabla dəqiqədə 12 dəfə - gün ərzində təxminən 10000 dəfə göz qırpır.

* Əsnədiyinizdə ürək döyüntü sürətiniz 30 faiz artır.

* Şalvarlardakı kiçik ciblər 1800-cü illərdə istifadə edilən zəncirli cib saatlarını qoymaq üçün nəzərdə tutulmuşdu.

* Dünyada ən təmiz su Finlandiyadadır. Təzə və təbii su araşdırmalarında indiyədək 122 ölkə iştirak edib. Bununla belə, dünya üzrə bir milyard nəfər, ümumiyyətlə, təhlükəsiz suya çıxışa malik deyil.

* Mütəxəssislər yumurta qaynatdığınız suyu yarsız sayaraq tökməməyi məsləhət görür. Yumurta qaynatdığınız su mineral və kalsium baxımından olduqca zəngin imiş. Evinizdə olan çiçəklərinizi bu su ilə sulayaraq solmuş çiçəklərinizi belə canlı hala gətirə bilərsiniz.

Bu ayını "mehriban olduğu üçün" öldürdülər

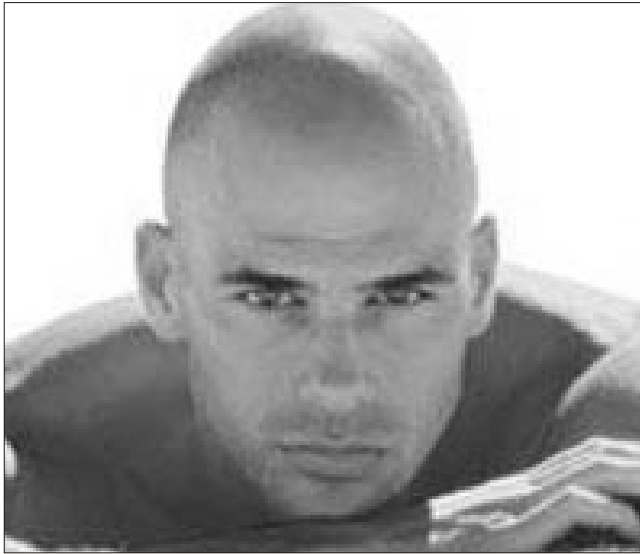
Amerikanın Oregon ştatında yerli hakimiyyət nümayəndələri ağ ayını "həddən artıq mehriban olduğu üçün" öldürüblər. Bu barədə "The Mirror" nəşri xəbər verir. Skoqqins-Velli parkının nümayəndələri xəbər veriblər ki, 11 iyunda iki nəfər turist onlara qara ayı ilə rastlaşdıqlarını deyiblər. Ştat rəhbərliyi yerli turistlərə xəbərdarlıq edib ki, ayının mehriban görüntüsünə aldanmasın, ona yaxınlaşmasın və onunla şelfi çəkdirməsin. Buna baxmayaraq, bir çox insanlar hələ də onunla şəkil çəkdirir, onun yanına yemək qoyurlar.

Daha sonra hadisə yerinə bioloq Kurt Laysens və Duq Kitçen gəlib. Onlar ayını tutub başqa yerə aparmalı idilər. Onlar ayıya yaxınlaşanda sonuncu turistlərin onun yanına qoyduğu yeməkləri yeyirdi. 45 kiloluq ayı bu iki bioloqu görünə qaçıb. Amma sonuncular onu qovub və öldürüb.

"Bu, klassik nümunədir. Biz məhz buna görə insanlara yalvarırıq ki, ayları yedizdirməsinlər. Heyvanları yemləmək yaxşı ideya deyil. Onlar öz qayğılarına qala bilərlər", - bunu Laysenz bildirib. O, izah edib ki, heyvanı bir dəfə qidalandırmayla o, insanlara özünü "onlardan biri kimi" göstərməyə çalışacaq. Beləcə, gələcəkdə onlara hücum edəcək.

Keçəl kişilər dominant olurlar

ABŞ-ın Pensilvaniya ştatında yerləşən Pensilvaniya Universitetinin araşdırmasına görə, keçəl kişilər saçlı həmcinsləri ilə müqayisədə daha dominantdır. Araşdırma qrupunun rəhbəri Albert Mannes "Time" jurnalına açıqlamasında bildirib ki, araşdırmanı 3 mərhələdə gerçəkləşdiriblər. A.Mannesin deyinə görə, araşdırmanın ilk hissəsində rəyi soruşulanlara fərqli saçlara sahib 60 nəfərin şəkilləri göstərib. Rəy sorğusuna qatılanların verdiyi ballara müvafiq olaraq bir-birinə yaxın illərdə dünyaya gəlmiş kişilərin keçəl olanları "ən güclü"lər olaraq qiymətləndirilib. İkinci

mərhələdə isə sorğuya qatılanlardan eyni kişinin saçlı və saçsız halını göstərən şəkilləri dəyərləndirmələri istənilib. Nəticələrə görə, kişilərin saçsız görüntüsü saçlı görüntüsünə görə çox

daha dominant olaraq qiymətləndirilib. Üçüncü mərhələdə isə anket iştirakçıları deyib ki, əslində onlar keçəl kişilərin daha xarizmatik və güclü olması qənaətinə gəliblər.

Boşanan ailələrin uşaqları daha çox kökəlir

İngiltərədə keçirilən bir araşdırmaya görə, valideynləri boşanan uşaqların digər uşaqlarla müqayisədə çəki artırmağa daha çox meyli olduqları ortaya çıxıb. "London School of Economics"-in (LSE) araşdırmasına görə, valideynləri boşanan, xüsusən də 6 yaşdan kiçik uşaqlar daha çox çəki alırlar.

Nəticələri "Demography" jurnalında yayımlanan araşdırma çərçivəsində 2000 ilə 2002-ci illər arasında İngiltərədə dünyaya gələn 7574 uşağın göstəriciləri araşdırılıb. Uşaqların sıra ilə 9 aylıq; 3, 5, 7, 11 və 14 yaşlarındakı göstəricilərinə baxılıb. Uşaqların boy-

larına, çəkirlərinə, yaşlarına və cinsiyyətlərinə baxılaraq vücut kütlə indeksləri hesablanıb.

Araşdırma, sadəcə, uşaqların bioloji ata-analarının ayrılmasının nəticələrinə hesablanıb. Daha sonra birləşən ailələrin uşaqları analizində yer almayıb. Araşdırma zamanı uşaqların valideynlərinin boşandığı 24 ay ərzində ata-anası birlikdə olan uşaqlarla müqayisədə daha çox çəki aldıkları müəyyənənib. Ata-anaları ayrılmış uşaqların, boşanmadan sonrakı 36 ay içində çox çəkili, ya da şişman olma ehtimalının artdığı da təsdiqlənib. Araşdırma valideynlərin ayrılmasını "uzun müddətdə nəticələri olan bir prosedür" olaraq qiymətləndirir.

Rəfiqəsinin hesabına 100 min dollar uddu

Missuri ştatının Kanzas şəhərindəki bir qadın rəfiqəsinin məsləhəti ilə 100 min dollar uddu. Keytlin Poplin iddia edir ki, o, adətən 1 və ya 2 dollar məbləğindəki lotereya biletlərini alır. Amma sonuncu dəfə yanındakı rəfiqəsi içində xoşbəxt rəqəmlərinin olduğunu dedi, 3 dollarlıq lotereyanı almağını istəyib və onu seçib. Maşına geri qayıdanda qadın biletin qoruyucu hissəsini silib və görüb ki, 100 min dollarlıq uduş əldə edib. "Mən rəfiqəm dedim ki, diqqətlə baxsın, biz çəşmiş ola bilərdik. Amma o, mənə bildirdi ki, "uduş bu məbləğdədir".

Poplin dedi ki, uğur onun üzünə lazımı vaxtda güldü. Bileti almazdan bir həftə əvvəl qadın qəzaya düşüb, maşınını dağıtmışdı. Uduş ona maşın problemini həll etməyə yardım edəcək.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190